

Souhrnná teritoriální informace Tunisko

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Tunisu ke dni 01.04.2012

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Tuniská republika
- Al Džumhúrija At Tunisia
- La République Tunisienne

1.2. Rozloha

- 162 155 km² (z toho 25 000 km² poušť)

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- Počet obyvatel: 10 674 000 (r. 2011)
- Hustota na 1 km²: 65,6 obyv. (na severu Tuniska), 140 obyv. (ostatní části země)
- Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 46,4 %

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 1,2 % (r. 2011)

Demografické složení obyvatelstva:

- 0–4 roky: 8,0 %
- 5–14 let: 16,2 %
- 15–59 let: 68,1 %
- 60 let a více: 9,7 %

1.5. Národnostní složení

- Arabové 97 %
- Berbeři 1 %
- Evropané 1 %
- Židé 1 %

1.6. Náboženské složení

- 98 % muslimové (islám sunnitského ritu)
- 1% křesťané
- 1 % židé a ostatní

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- arabština
- ostatní nejčastěji používané jazyky: francouzština, méně angličtina, italština a němčina

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Administrativně správní členění země:

- 24 guvernorátů: Tunis, Ariana, Ben Arous, Manouba, Nabeul, Zaghouan, Bizerte, Béja, Jendouba, Le Kef, Siliana, Kairouan, Kasserine, Sidi Bouzid, Sousse, Monastir, Mahdia, Sfax, Gafsa, Tozeur, Kébili, Gabès, Médenine, Tataouine

Hlavní město:

- Tunis (1,3 mil. obyv. v r. 2011), tzv. velký Tunis (2,5 mil. v r. 2011)

Další velká města:

- Sfax (260 tis.)
- Sousse (147 tis.)
- Kairouan (114 tis.)
- Bizerte (110 tis.)
- Gabès (107 tis.)
- Gafsa (79 tis.)
- Monastir (57 tis.)
- Nabeul (56 tis.)
- Mahdia (43 tis.)

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- tuniský dinár (TND) = 1 000 millimů
- 1 TND = cca 12,50 CZK

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Hlavní státní svátky:

- 01.01. Nový rok
- 14.01. Svátek revoluce a mládeže
- 20.03. Den nezávislosti
- 09.04. Den mučedníků
- 01.05. Svátek práce
- 25.07. Den republiky
- 13.08. Den žen (rodiny)
- 15.10. Den opuštění francouzských vojenských jednotek Tunisko

Náboženské svátky:

Kromě státních svátků jsou v Tuniské republice 4 muslimské pohyblivé svátky, závislé na lunárním kalendáři:

- Mouled (1 den) - 05.02.2012
- Aid Esseghir/El-Fitr (3 dny) - 18. - 20. 08. 2012
- Aid El Kebir/El-Idha (2 dny) - 26. - 27. 10. 2012
- Ras El Am/El Hijri (1 den) - 15.11.2012
- Ramadán (1 měsíc) - cca polovina července až polovina srpna 2012

Pozn.: Doporučujeme se informovat, buď na Velvyslanectví Tuniska v Praze nebo u svého tuniského partnera, zda v termínu předpokládané cesty do Tuniska nejsou v zemi dny pracovního klidu (svátky státní nebo náboženské), příp. jiná omezení pracovní aktivity (např. Ramadán).

Obvyklá pracovní doba a prodejní doba

Státní instituce, např. ministerstva mají v pondělí až pátek pracovní dobu podobnou pracovní době v České republice, tzn. v pondělí až čtvrtek od 8,00 do 12,00 hod. a odpoledne od 14,00 do 18,00 hod. V sobotu je pracovní doba v některých institucích stanovena od 9:00 hod. do 13:00 hod. Sobota je také dnem školní docházky. Další nestátní instituce, např. banky, pošta mají v pondělí až pátek pracovní dobu od 8,00 do 16,00, tuniská pošta také v sobotu od 8,00 do 12,00.

V letních měsících (červenec a srpen) je z důvodu extrémně vysokých teplot (40 až 50 stupňů Celsia) a také v průběhu postního měsíce Ramadánu zkrácena pracovní doba (z důvodu celodenního půstu) do 13:00 hodin.

Prodejní doba ve většině obchodů je do 19:00 hod, a to i v sobotu. V supermarketech (Carrefour) a hypermarketech (Géant) je prodejní doba srovnatelná s Evropou, tj. po celý týden od 9:00 hod. do 22:00 hod. (v postním měsíci Ramadánu je prodejní doba upravována, většinou od 9:00 nebo 10:00 hod. do západu slunce a pak, po hodinové přestávce, až do 23:00 nebo 24:00 hodin).

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Geografická poloha v blízkosti Evropy a bohatá historie řadí Tunisko mezi země, které byly po staletí ovlivňovány různými civilizačními proudy. Etnický základ dnešních Tunisů tvoří Berberé, kteří se během staletí mísili s Féničany, Římany, Byzantinci, Araby, Španěly, Turky, Italy a Francouzi. Ti všichni zde zanechali své stopy a více či méně ovlivnili vývoj.

K vyhlášení samostatné Tuniské republiky došlo v roce 1957 poté, co byl ukončen francouzský protektorát (1881 – 1956). Samostatná tuniská společnost je proto mladá, ale platí, že tuniská klasická i moderní společnost lpí na rodinných tradicích a společenské hierarchii, v níž dominuje nejstarší člen rodiny. Na druhé straně nelze přehlédnout emancipovanost tuniských žen. Ty se na veřejnosti pohybují volně, běžně jsou uzavírána smíšená manželství. Tuniské ženy dnes mají volný přístup ke vzdělání a zastávají vysoké funkce v hospodářském i politickém životě. Je třeba k nim přistupovat s náležitým respektem a projevit jim minimálně tolik úcty jako mužům ve srovnatelném postavení.

Co do postavení žen ve společnosti a jejich uplatnění ve veřejném a profesním životě zaujímá Tunisko první místo nejen v Africe, ale i v celém arabském světě. Tuniské ženy jsou zastoupeny 72 % ve farmacii, 42 % v lékařských profesích, 40 % ve vysokém školství, 35 % ve vědě a výzkumu, 32 % v advokacii a 27 % v justici. Ve vládě jsou ženy zastoupeny 7 %.

V poslední době lze zaznamenat projevy zvýšené náboženské radikalizace, pro niž je charakteristická stoupající účast na modlitbách v průběhu dne, zejména v pátek v poledne a odpoledne. Postupný návrat k muslimským tradicím dokresluje i masovější nošení šátků, zakrývajících hlavy žen. Vzhledem k těmto zkušenostem je velmi těžké stanovit specifika platná pouze pro Tunisko, půjde spíše o specifika platná v arabském světě.

Obchodní jednání:

Český obchodní partner by měl především vědět, že:

- profesní jednání a chování tuniského partnera vychází z tradic a je determinováno arabskou kulturou a muslimským náboženstvím;
 - česká strana musí být při jednání vyzbrojena trpělivostí, adaptabilitou k prostředí, v kritických okamžicích musí ovládat své reakce a zvládat psychologii tuniské společnosti a arabské mentality;
 - před zahájením jednání je vhodné získat (z věrohodných zdrojů místních či zahraničních) dostatek informací o svém protějšku, o jeho solventnosti a obchodních praktikách;
 - nejvyšší tuniské obchodní kruhy vznikaly po staletí, proto je třeba počítat s tím, že mnohé rodiny obchodníků jsou v rámci zemí Maghrebu často propojené a vzájemně spřízněné, není proto vhodné poukazovat na negativní rysy, resp. problémy v jednáních s těmito národnostmi;
 - při sjednávání obchodních schůzek a jejich průběhu je třeba počítat ze strany tuniského partnera s velkým smyslem pro improvizaci a se změnou plánů a dohod na poslední chvíli;
 - tuniský obchodní partner rád vede dlouhé rozhovory, během nichž si prověřuje kvality svého protějšku, připravenost na jednání a postupně si tvoří celkový úsudek;
 - česká strana musí tolerovat náboženské vyznání partnera a jím dodržované zvyklosti, tj. návštěvu mešity v určeném čase, páteční účast na polední velké modlitbě a pracovní omezení v době Ramadánu, která bývají důvodem k přerušení obchodního jednání;
 - velká část jednání se odehrává v restauracích během oběda či večeře. Při konverzaci se lze dotázat na rodinu, děti, nevhodné jsou dotazy na životní partnery (manželku, manžela). Největším oceněním důvěry je pozvání k návštěvě tuniské rodiny. V tomto případě je třeba vědět, že:
1. tuniská obchodní rodina je uzavřená a jednotliví členové dbají na její dobrou pověst, proto jakákoliv (i objektivní) kritika některého člena rodiny je považována za krajně nezdvořilou, útočící na čest rodiny;
 2. při návštěvě tuniské rodiny nelze podcenit svůj reprezentativní vzhled, samozřejmostí je čistota oděvu a obuvi, neopominutelný je i reprezentativní dar pro hostitele (není vhodné předávat alkoholické nápoje, byť luxusních značek);
 3. tuniské společenské styky vyžadují od evropských partnerů náležitou pozornost už při navazování kontaktů; základní zdvořilost, obřadnější pozdravy a podání ruky jsou pro Tunisana základem dojmu, který si vytváří o svém protějšku;
 4. obědy, zejména večeře (z náboženských důvodů neobsahují vepřové maso) se skládají z vícero chodů a jsou zakončeny podáváním kávy nebo čaje, poté je vhodné, aby se host taktně rozloučil a poděkoval za pohostinnost a to i v případě, že bude přemlouván, aby se ještě zdržel. Při loučení nesmí být opomenut žádný člen rodiny, větší pozornost je třeba věnovat starším rodinným příslušníkům.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Mezi Českou republikou a Tuniskou republikou existuje dohoda o spolupráci v oblasti zdravotnictví. Nicméně je rozdílně vykládána jak českou, tak tuniskou stranou.

Tuniská strana odmítá výklad, podle něhož by měla poskytovat bezplatnou zdravotní péči pro občany České republiky v případě jejich onemocnění nebo úrazu. Proto je pro české občany, cestující do Tuniské republiky, nezbytné vybavit se zdravotním připojištěním pro pobyt v zahraničí. Na druhé straně lze konstatovat, že lékařská péče v Tuniské republice je na dobré úrovni a poměrně dobře organizována, zvláště v soukromých klinikách. V případě hledání lékařské pomoci je nejvhodnější obrátit se na příslušný personál hotelu, který zajistí převoz do zdravotnického zařízení.

Zdravotní péče

Do Tuniska je třeba cestovat s řádným zdravotním a cestovním pojištěním. Tunisko disponuje státními i soukromými zdravotnickými zařízeními. V případě zdravotních obtíží se doporučuje žádat o radu a eventuální přivolání lékařské pomoci ubytovací zařízení (zprostředkuje zpravidla recepce v hotelu).

V případě hospitalizace mívají občané ČR problémy s komunikací s místním personálem. Partneři asistenčních služeb, kteří vyřizují pojistnou událost, většinou nejednají dostatečně operativně. Lékařský personál je většinou na dobré profesionální úrovni, soukromá i státní zařízení většinou disponují moderními zdravotnickými přístroji. V obou sektorech však zaostává péče středního zdravotnického a administrativního personálu.

Povinné očkování neexistuje, pouze se doporučuje očkování proti hepatitidě A a B a břišního tyfu.

Řidič motorového vozidla musí při vstupu do Tuniska předložit potvrzení o vlastnictví motorového vozidla (příp. zmocnění od majitele vozidla), platný řidičský a mezinárodní řidičský průkaz a doklad o mezinárodním pojištění.

Pro turisty, ubytované v hotelech, není povinnost se na policii přihlašovat; turisté ubytovaní v soukromí jsou povinni tak učinit do tří dnů.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Adresa Velvyslanectví Tuniska v Praze:

Nad kostelem 8
147 00 Praha 4-Braník
Tel.: 244.460.652-3
Fax: 244.460.852

Konzulární oddělení Velvyslanectví Tuniska v Praze je otevřeno pondělí - pátek od 8,30 - 15.30 hod.

Pro individuální turistiku jsou povinná víza; pro pobyt organizovaný cestovními kancelářemi vízová povinnost odpadá. Vízum se vydává maximálně na 3 měsíce a vyřízení trvá zpravidla méně než jeden týden. K vystavení víza jsou nutné 2 fotografie; poplatek pro jednorázové turistické vízum činí 505 Kč, pro více vstupů 1 010 Kč. Cestovní pas musí být platný minimálně 6 měsíců. Pozn.: Přesná výše poplatku za vízum závisí na kurzu koruny vůči dolaru.

K 1. lednu 2000 vstoupila v platnost dohoda mezi vládou ČR a vládou Tuniské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů ČR a pro držitele diplomatických a zvláštních pasů Tuniské republiky.

Podmínky vstupu občana ČR do Tuniska:

Doklady potřebné pro vstup občanů ČR na území Tuniska:

- cestovní pas, jehož platnost přesahuje 3 měsíce od data plánovaného ukončení pobytu,
- vízum,
- vyplněná hraniční průvodka, jejíž 1. část se odevzdává pohraniční kontrole při příjezdu do země, druhá část při odjezdu ze země (hraniční průvodky distribuje letecká společnost před přistáním nebo lodní společnost po vstupu na loď).

Bližší informace jsou uvedeny na webové stránce www.mzv.cz nebo www.mzv.cz/tunis

Celní a devizové předpisy:

Dovoz:

1. **dovoz alkoholu:** bezcelně je možné dovézt alkoholické nápoje a) do obsahu 25 % alkoholu 2 litry na osobu, b) nad 25 % alkoholu 1 litr na osobu
2. **dovoz tabákových výrobků:** je povolen osobám nad 17. let: bezcelně je povolen dovoz 400 ks cigaret, 100 ks doutníků nebo 250 g tabáku na osobu
3. **ostatní předměty:** bezcelně je možné dovézt 1/4 litru parfému a 1 litr toaletní vody na osobu, dále jednotlivé dárky, jejichž hodnota nepřesahuje cca 220 Kč/ks

4. **ostatní předměty:** bezcelně je možné dovézt 1/4 litru parfému a 1 litr toaletní vody na osobu, dále jednotlivé dárky, jejichž hodnota nepřesahuje cca 220 Kč za kus
5. **dočasný dovoz:** dočasně lze dovézt a poté vyvézt bezcelně - osobní automobil, karavan, soukromé letadlo, motocykl, motorový člun, z osobních věcí - max. 2 fotoaparáty, 20 filmů pro vlastní potřebu, 1 kameru s max. 20 filmy, přenosné rádio, sportovní potřeby, campingové vybavení, hudební nástroje, jeden dalekohled, 1 přenosný přehrávač, dva dětské kočárky, 1 jízdní kolo a 1 osobní počítač

Zákaz dovozu:

1. **zbraně**, kromě řádně registrovaných loveckých, **explozivní materiál**, omamné a psychotropní látky, **pornografii** a jiné předměty ohrožující bezpečnost, zdraví a morálku

Finance:

Je povolen dovoz veškerých deviz, cestovních šeků, platebních i kreditních karet, existuje však limitní částka dovozu hotovosti, která odpovídá cca 22 000 Kč, v případě částky převyšující uvedenou hodnotu, je třeba o tom informovat při celním a devizovém odbavení při příjezdu, případný vývoz nedeklarované částky deviz je sankcionován odebráním peněz a pokutou ve výši odebrané částky, případně dalšími úředními průtahy.

Výměnu volně směnitelných měn na místní měnu se doporučuje uskutečnit v letištních směnárnách, v hotelové směárně v místě ubytování nebo v jakékoliv tuniské bance. Centrálně vyhlášený kurz tuniského dináru je v každé výše uvedené instituci až na malé odchylky identický. V případě neutracení veškerých dinárů před odletem se jeví jako užitečné uschování dokladu o provedené směně, na jehož základě lze před opuštěním země provést směnu z místní měny na volně směnitelnou měnu zpět. Výše zpětné výměny by neměla překročit částku odpovídající 100 TND.

Směnný kurz 1. dubnu 2012: 1 EUR = 1,97 TND, 1 USD = 1,48 TND

Vývoz:

K vývozu místní flóry a fauny je zapotřebí potvrzení ministerstva zemědělství, vývoz antických starožitností je možný pouze se souhlasem ministerstva kultury, které vydá k tomuto účelu povolení.

Z Tuniska není povolen vývoz deviz v hodnotě přesahující 22 000 Kč, stejně tak není povolen jakýkoliv vývoz tuniských dinárů. V případě zůstatku peněžní hotovosti v TND je možné za podmínky předložení dokladu o nákupu TND provést směnu. Kontrolu vývozu deviz a dinárů provádí celní kontrola po pasovém odbavení na mezinárodních letištích.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Specifika země:

Tunisko je hospodářsky značně závislé na turistice, z čehož plyne i zájem oficiálních míst zajistit maximální bezpečnost zahraničním návštěvníkům na většině svého území. Současný politický režim praktikuje maximální možnou policejní kontrolu celého území se zvláštním zaměřením na turistické oblasti. Turisté se mohou většinou obrátit na místní policii a při řešení např. krádeží mohou požádat o součinnost vedení hotelu, které vyhodnotí, které policejní složce je třeba případ oznámit, a pomůže i v komunikaci (policejní zaměstnanec má většinou jen omezenou znalost cizích jazyků). Na policii je třeba si vyžádat doklad o oznámení krádeže či ztráty.

Doporučuje se vyvarovat se fotografování vojenských a policejních objektů, nádraží, letišť a dalších budov označených tuniskou státní vlajkou. Od roku 1980 je přísně zakázáno fotografovat židovské objekty, které jsou stráženy policií; k posílení ostrahy židovských objektů došlo naposledy na jaře 2004. Je třeba respektovat zákaz vstupu do okolí těchto objektů, pokud je vyčleněn kolem nich prostor s policejní hlídkou.

V Tunisku je třeba vzít na vědomí muslimský charakter země a relativní přísnost zdejšího náboženského směru, který zapovídá vstup nemuslimů do většiny mešit. Během modlitby je zakázáno fotografovat věřící, a to i tehdy, když svůj rituál provádějí mimo mešitu.

Fotografování běžných občanů ve starobylých částech měst může vyvolat konflikt, proto je třeba požádat o svolení fotografovaného.

Přestože Tunisko patří mezi muslimské země liberálního typu, je nezbytné přizpůsobit chování a oblékání zvykům této země. To platí zejména pro konzumaci alkoholu mimo místa k tomu určená.

Ubytování:

V místě ubytování je třeba při registraci upřesnit dobu odjezdu a termín opuštění pokoje. Doporučuje se také ověřit předem, které služby jsou či nejsou zahrnuty v ceně ubytování. Při příjezdu a odjezdu je třeba pamatovat na spropitné jak pro nosiče (cca 2 TND), tak pro pokojskou (cca 3 TND).

Hotely v Tunisku sice bývají dle úrovně služeb označeny příslušným počtem hvězdiček, toto označení však zpravidla neodpovídá evropskému standardu hodnocení.

Jazyk:

Místní obyvatelstvo hovoří tuniskou hovorovou arabštinou, avšak úředníci, pedagogové či duchovní komunikují i spisovnou arabštinou. V turistických zónách a kongresových centrech se cizinec běžně dorozumí francouzsky. Dalšími jazyky, které však ani zdaleka nedosahují rozšířenosti srovnatelné s francouzštinou, jsou angličtina, popř. italština a němčina.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Adresa ZÚ ČR Tunis:

Ambassade de la République Tchèque

98, rue de Palestine, 1002 Tunis-Belvédère

tel.: 00 216/ 71.780.456; 71.781.916

fax: 00 216/ 71.793.228

e-mail: tunis2@seznam.cz

Velvyslanec: JUDr. Alexander Slabý (od 18. 10. 2009)

Konzulární odd.: Mgr. Jana Zelingerová

tel.: 00 216/ 71.780.456; 71.781.916

fax: 00 216.71.802.090

e-mail: tunis2@seznam.cz

Obchodně ekonomický úsek: Mgr. Jana Svobodová

tel.: 00 216.71.286.827

fax: 00 216.71.285.452

e-mail: commerce_tunis@mzv.cz

Spojení z letiště na zastupitelský úřad:

Po přeletu na mezinárodní letiště Tunis-Carthage je jedinou možností pro přesun do hotelu nebo na ZÚ ČR použití místních taxíků. Na letišti není zastávka městské hromadné dopravy ani kyvadlové přepravy do centra. Cena jízdného taxíkem je cca 10 TND. Doporučuje se zeptat se předem na cenu a žádat zapnutí taxametru.

Z centra města (z Avenue Bourguiba) vede nejkratší trasa na ZÚ ČR takto: u velkých hodin na kruhovém objezdu na konci Avenue Bourguiba odbočit vlevo na Avenue Mohamed V a pokračovat přímo směrem na Place Pasteur. Na 6. semaforu (u benzinové pumpy) odbočit vlevo a pokračovat přímo až k 2. semaforu. U něj odbočit vpravo do rue de Palestine a dojet po ní až na Place d'Afrique, naproti němuž leží ZÚ.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

V současné době nemá žádná z výše uvedených českých institucí v Tunisku své zastoupení.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Praktická tel. čísla (město Tunis)

- policie: 197
- dopravní policie: 71 281 577; 71 284 420 (Police de circulation; Direction Générale)
- odtahová služba SOS Remorque: 801 211, 255 024
- ambulance (SAMU): 190
- rychlá zdravotní služba v Tunisu: 71 724 080, 71 725 555, 21 380 884
- lékařská pohotovost 24 hod.: Clinique de la Liberté, 134, Avenue de la Liberté, 1002 Tunis, tel.: 71 800 288
- letiště Tunis-Carthage: 71 754 000; 71 755 000
- informace: 1200
- požárníci: 198

1.18. Internetové informační zdroje

- Informace o ministerstvech: www.ministeres.tn
- Informace o Tunisku: www.tunisie.com
- Statistické údaje: www.ins.nat.tn
- Tuniská Centrální banka (BCT) www.bct.gov.tn

1.19. Adresy významných institucí

Chambre de Commerce et d'Industrie de Tunis

1, Rue des Entrepreneurs, 100 Tunis
tel.: 00 216.71/242.810
fax: 354.744
e-mail: ccitunis@planet.tn
web: www.ccitunis.org.tn

Chambre de Commerce et d'Industrie du Nord

Rue du 1er Mai, 7000 Bizerte
tel.: 00216 72 431 044, 00216 72 443 011
fax: 00216 72 431 922
e-mail: ccine.biz@gnet.tn

Chambre de Commerce et d'Industrie du Centre

Rue Chedly Khaznadar, 4000 Sousse Medina
tel.: 00 216.73/225.044
fax: 224.227
e-mail: ccis.sousse@planet.tn

Chambre de Commerce et d'Industrie du Sud

10, Rue Hammadi Tej, 3000 Sfax

tel.: 00216 74 296 120

fax: 00216 74 296 122

e-mail: ccis@ccis.org.tn

UTICA - Union Tunisienne de l'Industrie, du Commerce et de l'Artisanat sdružení podniků a podnikatelů s celostátní působností

Cité Administrative, Lot No7, 1003 Cité El Khadra

tel.: 00216 71 142 00, 71 770 336

fax: 00216 71 142 100

API - Agence de Promotion de l'Industrie - vládní agentura sloužící k realizaci cílů státní strukturální politiky

63, Rue de Syrie, 1002 Tunis

tel.: 00 216.71/ 782.971

fax: 782.482

e-mail: api@api.com.tn

web: www.tunisieindustrie.nat.tn

APIE (nebo anglicky FIPA) - Agence de Promotion des Investissements Extérieurs agentura pro podporu zahraničních investic

Boulevard du 7 Novembre, 1004 Menzah

tel.: 00216 71 752 540, 71 230 450

fax: 00216 71 231 400

CEPEX - Centre de Promotion des Exportations vládní organizace na podporu exportu

Centre Urbain Nord, Cité des Sciences, 1080 Tunis Cedex

2. Vnitropolitická charakteristika

Dne 23. října 2011 proběhly v zemi první demokratické volby, v nichž se rozhodovalo o rozdělení 217 křesel v Ústavodárném shromáždění. Mandát Ústavodárného shromáždění trvá do konce roku 2012, v němž Ústavodárné shromáždění přepracuje ústavu země, rozhodne o novém politickém systému Tuniska (prezidentský, parlamentní nebo kombinovaný) a dovede zemi k parlamentním a prezidentským volbám. Volby by se měly uskutečnit nejpozději do června 2012.

Vítězem voleb do Ústavodárného shromáždění se stala islamistická strana Ennahdha, následována dvěma levicovými stranami Ettakatol a CPR (Contres pour la République). Vítězství Ennahdhy nebylo překvapením, a to z toho důvodu, že země nebyla od politických turbulencí na přelomu roku 2010/2011 pevně usazená, politické spektrum před volbami čítalo cca 100 kandidujících stran a v obyvatelstvu stále tkvěly obavy z návratu autoritářského režimu bývalého prezidenta. Vítězství Ennahdhy (dříve opoziční strany pracující v ilegalitě) lze tak spíše vnímat jako určitou nechuť obyvatelstva vrátit se do soukolí bývalého autoritářského režimu a jako reakci na prohlubující se sociálně-ekonomické problémy země. Vítězství Ennahdhy ve volbách v zahraničí je možné rovněž komentovat jako potřebu identifikace menšin žijících v zahraničí s arabsko-muslimskými kořeny a určitou reakci na aktuální postoj většiny evropských zemí vůči přistěhovalcům.

Volby do Ústavodárného shromáždění dne 23. října 2011

Přelomová data 14. ledna 2011 a 23. října 2011 změnila politickou mapu Tuniska. V nově zvoleném Ústavodárném shromáždění s 217 křesly (volby proběhly 23. října 2011) je nyní zastoupeno 25 politických stran (uvádíme přehled 8 nejsilnějších):

1. **ENNAHDA** /ve volném překladu z arabštiny přeloženo znamená renezance, rozkvět/, **charakteristika:** islamisté - **89 křesel**
2. **CPR** /Congres pour la République/, **charakteristika:** nacionalistická levice - **29 křesel**
3. **AL ARIDHA** /Pétition Populaire/, **charakteristika:** poupilisté - **26 křesel**
4. **ETTAKATOL** /Le Forum Démocratique pour le Travail et les Libertés/, **charakteristika:** levice - **20 křesel**
5. **PDP** /Partie Démocrate Progressiste/, **charakteristika:** levý střed - **16 křesel**
6. **PDM** /Pole Démocratique Moderniste/, **charakteristika:** levice - **5 křesel**
7. **EI MOUBADARA** /L Initiative/ - **5 křesel**
8. **AFEK TOUNES**, **charakteristika:** liberální - **4 křesla**
9. **PCOT**, **charakteristika:** komunisté - **3 křesla**

Provizorním prezidentem Tuniské republiky se stal **Moncef Marzouki**, provizorním premiérem **Hamadi Jebali**.

Ústavodárné shromáždění se zavázalo dopracovat tuniskou ústavu do konce roku 2012 a dovést zemi k novým volbám, o jejichž datu se zatím pouze spekuluje (březen nebo červen 2013).

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Tunisko je republikou prezidentského typu, kde prezident disponoval do začátku roku 2011 silnými osobními pravomocemi.

Národně osvobozenecý boj Tuniska s koloniální velmocí Francií, který začal koncem 30. let minulého století, skončil 20. března 1956, kdy Tunisko získalo úplnou nezávislost. Poté nastalo krátké období vlády tuniského beje (vládce), které skončilo 25. července 1957, kdy Tunisko bylo vyhlášeno republikou. Prezidentem se stal **Habib Bourguiba**, dlouholetý vůdce a bojovník za nezávislost Tuniska. V čele státu stál plných 30 let.

Zhoršující se zdravotní stav H. Bourguiby, "nečitelnost" některých jeho rozhodnutí v posledním období jeho vlády a obava z oslabení vnitropolitické scény (možnost vypuknutí nepokojů a mocenského boje mezi jednotlivými vnitřními znesvářenými mocenskými skupinami) vedly tehdejšího předsedu tuniské

vlády **Zine El Abidine Ben Aliho** 7. listopadu 1987 k provedení nekrvavého palácového převratu. Tento den byl později oficiálně pojmenován „Dnem změny“ a 7. listopad byl vyhlášen státním svátkem.

Prezident Ben Ali se na arabské poměry zachoval k odstoupivšímu prezidentovi H. Bourguibovi velkoryse a ponechal jej, i když v politické izolaci, důstojně dožít. Habib Bourguiba zemřel 7. dubna 2000 ve věku 97 let.

Tunisko má pluralitní politický systém. Na vnitropolitické scéně dlouhodobě dominovala strana RCD odvolaného prezidenta Ben Aliho. Ostatní politické strany, formálně řazené k tzv. opozici, měly zanedbatelný vliv na politický život země. Registrované opoziční strany měly od r. 1998 ústavně zaručeno minimálně 20% křesel bez ohledu na volební výsledky.

Bývalá jediná vládní strana RCD (Rassemblement Constitutionnel Démocratique) prezidenta Ben Aliho byla rozhodnutím prozatimní vlády z února 2011 zrušena a následně byla strana pro její podporu diktátorského režimu 9. března 2011 rozhodnutím Tribunálu první instance rozpuštěna a její majetek zkonfiskován.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Autritářský prezident Zine El Abidine Ben Ali stál v čele Tuniska dlouhých 23 let (listopad 1987 - leden 2011). Následkem sociálních nepokojů a jasmínové revoluce z přelomu prosince 2010 a ledna 2011 byl prezident spolu s jeho nejbližšími pracovníky ve vládě a v parlamentu sesazen a v současné době žije v exilu.

Z prvních svobodných voleb v říjnu 2011 vzešlo Ústavodárné shromáždění, které za provizorního prezidenta Tuniské republiky zvolilo **Moncefa Marzoukiho**. Provizorním premiérem se stal **Hamadi Jebali**.

2.3. Složení vlády

V nově zvoleném Ústavodárném shromáždění s 217 křesly, vzešlé z voleb dne 23. října 2011, je nyní zastoupeno 25 politických stran (uvádíme přehled 8 nejsilnějších):

1. **ENNAHDA** /ve volném překladu z arabštiny přeloženo znamená renezance, rozkvět/, **charakteristika:** islamisté - **89 křesel**
2. **CPR** /Congres pour la République/, **charakteristika:** nacionalistická levice - **29 křesel**
3. **AL ARIDHA** /Pétition Populaire/, **charakteristika:** poupilisté - **26 křesel**
4. **ETTAKATOL** /Le Forum Démocratique pour le Travail et les Libertés/, **charakteristika:** levice - **20 křesel**
5. **PDP** /Partie Démocrate Progressiste/, **charakteristika:** levý střed - **16 křesel**
6. **PDM** /Pole Démocratique Moderniste/, **charakteristika:** levice - **5 křesel**
7. **EI MOUBADARA** /L Initiative/ - **5 křesel**
8. **AFEK TOUNES**, **charakteristika:** liberální - **4 křesla**
9. **PCOT**, **charakteristika:** komunisté - **3 křesla**

3. Zahraničně-politická orientace

Tuniská republika se v mezinárodních vztazích snaží hrát významnější roli než odpovídá jejímu reálnému potenciálu, jak politickému, tak ekonomickému. V oblasti zahraniční politiky jsou pro Tunisko prioritami:

- partnerství s EU a jeho maximální využití ve prospěch vlastního rozvoje;
- snaha o získávání zahraničních investic a nových trhů pro odbyt tuniských výrobků;
- snaha o vytváření trvale pozitivního obrazu země v zahraničí;
- oživení UMA (Svaz arabského Maghrebu) a dobré vztahy s jeho členskými zeměmi;
- posilování ekonomické a politické pozice Tuniska v zahraničí a v mezinárodních organizacích;
- spolupráce s tuniskou diasporou v zahraničí (více než 700.000 Tunisánů);
- dominantní orientace na Francii, Itálii a Německo.

V zahraniční obchodně-politické oblasti je pro Tunisko příznačná silná orientace na západoevropské země, zejména na Evropskou unii, s níž 17. července 1995 uzavřelo, jako první země Maghrebu a arabská země vůbec, **Asociační dohodu o partnerství s EU**. Dohoda byla podepsána 12. dubna 1995 v Bruselu a oficiálně vstoupila v platnost 1. března 1998.

V současné době probíhají jednání s EU o udělení tzv. statutu avancé. Vzhledem k novému profilu tuniské společnosti po "jasmínové revoluci" je EU v čele s Francií více nakloněna udělení tohoto statutu.

Asociační dohoda stanoví:

- postupné odstraňování cel a tax, uplatňovaných Tuniskem na unijní výrobky, a to podle dohodnutého kalendáře;
- ve vzájemných vztazích nebude zavedeno žádné nové dovozní clo nebo ekvivalentní daň a žádné dovozní kvantitativní restrikce nebo jejich ekvivalent;
- postupné odstraňování všech kvantitativních restrikcí v dovozu výrobků původem jedné ze smluvních stran;
- úplné odstranění veškerých celních tarifů pro vstup průmyslových výrobků tuniské provenience do unijních států.

S účinností od 1. ledna 2008 je mezi Tuniskem a EU plně liberalizován pohyb průmyslového zboží uvedeného ve čtyřech seznamech Asociační dohody z roku 1995. Volný pohyb zboží se netýká zemědělských a potravinářských výrobků, které jsou zatím chráněny celními bariérami. Jednání o volném obchodu se zemědělskými výrobky a službami budou pokračovat tak, aby do roku 2012 bylo dosaženo úplné liberalizace obchodu mezi Tuniskem a EU.

Významnou roli v tuniské zahraničně obchodní politice hrají USA, které poskytují rovněž významnou vojensko-materiální a technickou pomoc. USA v relaci s Tuniskem úspěšně usilují o to, aby Tuniská republika vystupovala v rámci arabských zemí z umírněných pozic, zejména pokud jde o mírový proces na Blízkém východě a vztahy s Izraelem, a vytvářela tak protiváhu radikálním režimům.

Po ekonomické stránce nepředstavovalo Tunisko pro USA nikterak významného partnera. Také pro Tunisko byly hlavním partnerem evropské státy, zejména členské země EU. Od roku 2006 však došlo k výrazné změně v obchodních vztazích poté, co vzájemná obchodní výměna se zvýšila trojnásobně. USA se tak zařadily mezi 8 nejvýznamnějších obchodních partnerů Tuniska.

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Tunisko a Evropská unie

Význam vztahů s EU považuje Tunisko za strategický (téměř 80% podíl na zahraničním obchodu Tuniska, EU jako jeden z největších investorů, v EU největší komunita Tunisánů v zahraničí). Zájem o vstup do ES

tak Tunisko projevilo již v roce 1987. Země ES tehdy tuniskou snahu odmítly s poukazem na skutečnost, že Tunisko neleží na evropském kontinentu.

Tunisko bylo první zemí z oblasti Maghrebu, která s EU podepsala asociační dohodu (dohoda byla podepsána v roce 1995, formálně byla uzavřena na začátku roku 1998 a vstoupila v platnost 1. 3. 1998). Uzavřelo rovněž dohodu o volném obchodu průmyslovými výrobky a po vzoru Maroka usiluje o povýšení vztahů na kvalitativně vyšší úroveň (tzv. „statut avancé“). V rámci Evropské sousedské politiky podepsalo v r. 2005 tzv. Akční plán, který mimo jiné obsahuje i závazky v oblasti demokracie, spolupráce v boji proti terorismu a nelegální migraci.

Tunisko dlouhodobě usiluje o:

- integraci jako jedna z prvních zemí jižního Středomoří do zóny volného obchodu;
- plné zapojení do evropských výzkumných a vědeckých programů, aby se přiblížilo i v této oblasti evropským zemím;
- zviditelnění sousedské politiky, přičemž chce přesnější indikace o cílech tohoto programu ve střednědobém a dlouhodobém horizontu a vyhlídkách nejen svých, ale i dalších zemí jako Maroka a Alžírsko v rámci této iniciativy;
- o spolupráci v oblasti migrační politiky, což dosvědčuje ve vztazích na bilaterální úrovni, např. s Itálií (dvanáctiletá bilance vzájemných vztahů v rámci Asociační dohody ukazuje, že objem vzájemné obchodní výměny se v tomto období více než zdvojnásobil a dosáhl více než 20 miliard eur).

Ze strany Evropské unie je Tunisko hodnoceno pozitivně pro svou konstruktivní zahraniční politiku, politickou stabilitu a poměrně příznivé výsledky v sociálně-ekonomické oblasti, na druhé straně EU Tunisku občas vyčítá jisté nedostatky v oblasti lidských práv. Tunisko je zakládajícím účastníkem tzv. Barcelonského procesu z roku 1995 a je aktivním členem na jeho základě vzniklé Unie pro Středomoří. Jeho hlavním zájmem je vytěžit maximum z ekonomické a finanční spolupráce. Tunisko patří mezi nejvýznamnější příjemce z fondu MEDA (finanční instrument EU euro-středomořského partnerství) v přepočtu na jednoho obyvatele.

Politika evropského sousedství a partnerství

Od roku 2007 je kooperace EU-Tunisko financována instrumentem označovaným Politika evropského sousedství a partnerství (Instrument Européen de Voisinage et de Partenariat - IEPV), který funguje v rámci nového mandátu Evropské investiční banky (BEI) pro poskytování půjček. Principy řízení přitom zůstávají stejné jako u programu MEDA. Programy kooperace financované Evropskou unií v rámci programu MEDA a IEPV jsou posuzovány společně Evropskou unií a tuniskou vládou a integrovány do společného kooperačního programu nazvaného Národní indikativní program (Programme Indicatif National - PIN). Současný PIN, který pokrývá období 2007 - 2010, má rozpočet 300 milionů eur, přičemž všechny fondy přidělené v rámci PIN mají formu darů. Jako hlavní osy spolupráce byly vytyčeny: hospodárné řízení, konkurenceschopnost, konvergence s EU, zvýšení zaměstnanosti absolventů vysokých škol a trvalý rozvoj.

Tunisko - Unie pro Středomoří

Unie pro Středomoří vznikla v návaznosti na Barcelonský proces, jehož bylo Tunisko zakládajícím a relativně konstruktivním členem. Nová Unie, čítající 44 členů včetně 27 ČS EU, má být platformou k posílení spolupráce zemí středomořského prostoru. K tomu mají sloužit dvouleté summity, institut spolupředsednictví, společný sekretariát a zejména orientace na konkrétní regionální a subregionální projekty, zaměřené na obyvatelstvo regionu a na rozvoj konkrétnější a viditelnější spolupráce. Zakládající Pařížský summit v červenci 2008 identifikoval šest prioritních oblastí vzájemné spolupráce: a) vyčištění Středozemního moře, b) rozvoj námořních a pozemních dálnic, c) civilní ochrana, d) rozvoj alternativních zdrojů energie (středomořský solární plán), e) euro-středomořská universita, f) středomořská iniciativa pro rozvoj podnikání.

V současnosti je činnost UpM ochromena jednak vývojem v regionu, nekonáním summitu, egyptské spolupředsednictví bylo nefunkční a politika Francie vůči Středomoří se jeví jako rozpačitá. Obnovení pověsti i role UpM je možné za předpokladu, že aktivity se budou soustředit na skutečně palčivé problémy regionu, na migraci, investice a spolupráci.

Tunisko a OSN

Tunisko se mj. aktivně zapojilo do operací OSN na udržení míru v Bosně a Hercegovině, Somálsku, Kambodži a na Západní Sahaře. Je také aktivním členem Ligy arabských států (LAS), Organizace africké jednoty (OAJ) a Organizace islámské konference (OIK). V roce 2000 - 2001 bylo Tuniskonestálým členem Rady bezpečnosti Organizace spojených národů. Podporuje program reforem OSN. Prosazuje větší efektivnost a transparentnost RB OSN a její větší reprezentativnost s ohledem na zájmy rozvojových zemí.

Tunisko a NATO

Ve vztahu k NATO neexistují žádné výraznější třecí plochy. Potenciál k rozvoji a posílení vzájemné spolupráce existuje, určitou brzdou je pouze neexistence bezpečnostní dohody mezi NATO a Tuniskou republikou. Tuniská strana se dosud nikdy nezúčastnila společných vojenských cvičení a tato forma spolupráce není na pořadu dne. Tunisko se také nepodílí na aktivitách, jichž se účastní Izrael. Jazyková, odborná a organizační připravenost tuniské armády je ze strany NATO vysoce hodnocena (v regionu 2. místo za izraelskou armádou, daleko před egyptskou).

Tunisko a ostatní státy regionu Maghreb

Ve dnech 5. - 6. prosince 2003 bylo Tunisko hostitelskou zemí historicky prvního euro-maghrebského summitu 5+5 za účasti členských zemí Svazu arabského Maghrebu (Union du Maghreb Arabe – UMA) a 5 zemí jižní Evropy. I když summit opětovně potvrdil tradiční neshody v rámci Maghrebu, lze jej považovat za úspěch tuniské diplomacie. Činnost unie je v posledních letech paralyzována zejména sporem Alžírsko a Maroka o budoucnost Západní Sahary.

Tunisko a LAS

Tunisko je jednou ze zemí, která je přesvědčena o nutnosti rekonstrukce LAS a provedení nutných reforem, které by odpovídaly současným poměrům. V roce 2004 Tunisko bylo předsednickou zemí LAS a v květnu 2004 hostilo 17. summit LAS za účasti hlav a představitelů 22 členských zemí. Na závěr summitu jeho účastníci parafovali tzv. Tuniskou deklaraci a Pakt svornosti a arabské solidarity. V rámci LAS přistoupilo Tunisko k dohodě o vytvoření panarabské zóny volného obchodu s cílem vytvořit arabský ekonomický blok, který by byl silným partnerem dalším regionálním celkům.

Tunisko a Čína

Obava o osud a budoucnost textilního průmyslu v prostoru euro-středomořských států a možné ztráty pozice na tradičních evropských trzích po vypršení Dohody o textilu a vláknech (Accords multifibres) k 1. 1. 2005 a zrušení dovozních kvót pro textilní výrobky, jakož i obava z expanze laciných textilních výrobků z jihoasijských států, zejména z Číny vedly Tunisko k uspořádání mezinárodní konference ministrů v září 2004 v Tunisu. Účastníci konference přijali tzv. Tuniskou deklaraci, v níž jsou stanoveny zásady solidarity v boji s levným asijským textilním zbožím a především výzva sdružovat středomořské země k evropským iniciativám pro stimulaci konkurenceschopnosti v sektoru textilu a odívání. Současně byl dohodnut systém pro sledování vývoje dovozů třetích zemí mimo zónu Euromed.

Tunisko je rovněž členem **Agadirské dohody** o volném obchodu (Tunisko, Egypt, Jordánsko a Maroko). V červnu 2007 byl otevřen technický sekretariát této organizace, který jako první výkonný ředitel vede Tunisian.

Prozatímní vláda premiéra Ghannouchiho a později Beji Caid Essebsiho v roce 2011 schválila přístup Tuniska k řadě mezinárodněprávních úmluv: Mezinárodní úmluvě o ochraně osob proti vynuceným zmizením, Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu, dodatkovému protokolu k Mezinárodní úmluvě proti mučení a protokolům k Mezinárodnímu paktu občanských a politických práv a oznámila, že posoudí výhrady bývalého režimu k úmluvám o zákazu trestu smrti, o právech dítěte a o odstranění všech forem diskriminace žen.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

- BEDA (Arab Bank for Economic Development in Africa)
- ACCT (Agency for Cultural and Technical Cooperation - agency for the French-Speaking Community),
- AfDB (African Development Bank)

- AFESD (Arab Fund for Economic and Social Development)
- AMF (Arab Monetary Fund)
- AMU (Arab Maghreb Union)
- BSEC (Black Sea Economic Cooperation Zone -pozorovatel)
- CCC - (Customs Cooperation Council)
- ECE (Economic Commission for Europe)
- FAO (Food and Agriculture Organization)
- G-77 (Group of 77)
- IAEA (International Atomic Energy Agency)
- IBRD (International Bank for Reconstruction and Development)
- ICAO (International Civil Aviation Organization)
- ICC (International Chamber of Commerce)
- ICFTU (International Confederation of Free Trade Unions)
- ICRM (International Red Cross and Red Crescent Movement)
- IDA (International Development Association)
- IDB (Islamic Development Bank)
- IFAD (International Fund for Agricultural Development)
- IFC (International Finance Corporation)
- IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies)
- IHO (International Hydrographic Organization)
- ILO (International Labour Organization)
- IMF (International Monetary Fund)
- IMO (International Maritime Organization)
- INMARSAT (International Mobile Satellite Organization)
- INTELSAT (International Telecommunication Satellite Organization)
- INTERPOL (International Criminal Police Organization)
- IOC (International Olympic Committee)
- IOM (International Organization for Migration - pozorovatel)
- ISO (International Organization for Standardization)
- ITU (International Telecommunication Union)
- LAS (League of Arab States)
- LDCs (Less developed countries)
- NAM (Nonaligned Movement)
- OAS (Organisation of American states - pozorovatel)
- OAU (Organisation of African Unity)
- OIC (Organisation of the Islamic Conference)
- OPCW (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons)
- OSCE (Organisation for Security and Cooperation in Europe - partner)
- UN (United Nations)
- UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development)
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
- UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)
- UNIDO (United Nations Industrial Development Organization)
- UNITAR (United Nations Institute for Training and Research)
- UPU (Universal Postal Union)
- WFTU (World Federation of Trade Unions)
- WHO (World Health Organization)
- WIPO (World Intellectual Property Organization)
- WMO (World Meteorological Organization)

- WToO (World Tourism Organization)
- WTrO (World Trade Organization).

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Vybrané smluvně právní dokumenty:

- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Tuniské republiky (Tunis, dne 18. 4. 1963)
- Dohoda mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou o letecké dopravě (Tunis, dne 1. 2. 1963); č. 193/1964 Sb.
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou (Tunis, dne 6. 4. 1963); č. 103/1965 Sb.
- Dohoda o spolupráci v oblasti zdravotnictví mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Tuniské republiky (Praha, dne 29. 5. 1964); č. 11/1967 Sb.
- Protokol mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou o úpravě platů mezi oběma zeměmi (Praha, dne 3. 10. 1973); č. 7/1975 Sb.
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Tuniské republiky (Praha, dne 2. 9. 1976); č. 24/1977 Sb.
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních, o uznání a výkonu justičních rozhodnutí a o vydávání a Dodatkový protokol (Tunis, dne 12. 4. 1979); č. 40/1981 Sb.
- Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou (Tunis, dne 12. 4. 1979); č. 44/1981 Sb.
- Dodatkový protokol k Dohodě o hospodářské spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Tuniské republiky z 2.9.1976 (Tunis, dne 20. 2. 1983)
- Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Tuniské republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku (Praha, dne 14. 3. 1990), č. 419/1992 Sb.
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi vládou České a Slovenské Federativní republiky a vládou Tuniské republiky (Tunis, dne 4. 12. 1990)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Tuniské republiky o sukcesi do dvoustranných smluv sjednaná výměnou nót (Tunis, 18. 5. 1996)
- Dohoda mezi Českou republikou a Tuniskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic (Tunis, 6. 1. 1997), č. 203/1998 Sb.
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem vnitra Tuniské republiky
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Tuniské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů České republiky a pro držitele diplomatických a zvláštních pasů Tuniské republiky (Praha, 8. 10. 1999), č. 1/2000 Sb.m.s.
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem národní obrany Tuniské republiky o spolupráci ve vojenské oblasti (Tunis, dne 11. 5. 2000). č. 51/2000 Sb. m.s.
- Obchodní dohoda mezi vládou České republiky a vládou Tuniské republiky (Tunis, dne 16.4. 1994). S ohledem na vstup ČR do EU bylo dohodnuto ukončení její platnosti ke dni vstupu ČR do EU
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou Tuniské republiky a vládou České republiky (Tunis, 16.4. 2009, v platnosti od 6. 10. 2009)

Smlouvy v jednání

Protokol k Dohodě o podpoře a ochraně investic

V říjnu 2010 proběhla v Praze renegociace **Protokolu k Dohodě mezi Českou republikou a Tuniskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic** z roku 1997. Cílem 2. kola jednání bylo

dosáhnout harmonizace této dohody s komunitárním právem. Česká strana prozatím neobdržela odpověď na své drobné úpravy v textu dohody. Podpis Protokolu se chystá v průběhu roku 2012.

Smlouva o sociálním zabezpečení

V roce 2003 v Praze a téhož roku v Tunisu proběhla expertní jednání o uzavření Smlouvy o sociálním zabezpečení. Vzhledem k tomu, že jde pro českou stranu o první modelovou dohodu tohoto typu s arabskou zemí, stejně tak pro Tuniskou republiku se zemí střední a východní Evropy, jsou jednání velmi složitá a nebyla zatím dokončena.

Spolupráce v oblasti lázeňství

Tuniská strana projevila zájem o spolupráci **v oblasti lázeňství** a následně předložila návrh příslušné mezivládní dohody. Ministerstvo zdravotnictví ČR již v současnosti neprojevuje o sjednání dohody přílišný zájem z důvodu, že subjekty působící v oblasti lázeňství náleží v ČR převážně do soukromé sféry a většina ustanovení návrhu dohody vychází za rámec působnosti MZ ČR. Případné zprostředkování kontaktů na nestátní subjekty jako je Svaz lázeňských měst či Svaz léčebných lázní nebo výměna informací může dle MZ ČR probíhat bez uzavření mezinárodní smlouvy.

Během Jednání I. smíšené česko-tuniské komise pro hospodářskou spolupráci (vzniklé na základě mezivládní dohody o hospodářské spolupráci, podepsané v dubnu 2009) předložila tuniská strana návrh smlouvy o spolupráci v oblasti řemesel, návrh smlouvy o spolupráci v oblasti lázeňství a návrh smlouvy o spolupráci v průmyslovém odvětví a malých a středních podniků. Reakce české strany se připravuje.

Smlouvy pro podporu exportu

K podpoře vzájemné obchodní výměny, kvalitativně lepší výměně informací a tím posílení styků mezi českou a tuniskou podnikatelskou veřejností byly 8. března 2001 v Praze podepsány na úrovni agentur pro podporu exportu dvě dohody, a to:

- Protokol o spolupráci mezi SPD ČR (Svaz průmyslu a dopravy České republiky) a tuniským svazem UTICA (Union tunisienne de l'Industrie, du Commerce et de l'Artisanat);
- Dohoda o spolupráci mezi agenturou CzechTrade a tuniskou agenturou CEPEX (Centre pour Promotion de l'Exportation).

V průběhu pracovní návštěvy ministra průmyslu a obchodu České republiky Milana Urbana v Tunisu podepsal prezident Hospodářské komory ČR Jaromír Drábek dne 7. 12. 2004 následující dohody o spolupráci:

- Dohodu o spolupráci mezi Hospodářskou komorou ČR a Obchodní a průmyslovou komorou Tuniska s prezidentem Obchodní a průmyslové komory Tuniska (Agreement on Cooperation between the Economic Chamber of the Czech Republic and the Tunis Chamber of Commerce and Industry);
- Dohodu o zřízení „Podnikatelské rady“ mezi Hospodářskou komorou ČR a tuniským svazem UTICA (Agreement Protocol establishing a Joint Business Council between the Tunisian Employers Association for Industry, Trade and Handcrafts and the Economic Chamber of Czech Republic).

4. Ekonomická charakteristika země

Tuniská republika, ač bez význačnějších přírodních zdrojů a surovinové základny (pouze fosfáty – zásoby odhadované na 30 let, těžba cca 6,5 mil. tun ročně; ropa – kvalitní lehký typ, odhad zásob 150 mil. tun, těžba cca 4,5 mil. tun ročně; zemní plyn – z 80 % kryje domácí spotřebu; železo a barevné kovy – malé objemy zásob) dosahuje dlouhodobě dobrých ekonomických výsledků. Díky tomu se Tunisko stalo v očích zahraničních partnerů cílem investičního a finančního zájmu. Země čerpá řadu půjček mezinárodních finančních organizací, které investuje především do rozvoje sociální sféry, infrastruktury a restrukturalizace průmyslu.

V posledních deseti letech zaznamenávalo Tunisko konstantní růst, na podzim 2008 však tuniská ekonomika s příchodem globální hospodářské krize začala tempo ztrácet a hospodářský růst zpomalil. V roce **2008** /HDP 5,1 %/ a 2009 /HDP 3,1 %/ země reagovala na globální hospodářskou situaci propadem HDP. Makroekonomické údaje ze závěru roku **2009** naznačily, že etapa recese končí. Pro rok **2010** byla úroveň HDP odhadnuta na 4,1 %. Pád režimu bývalého prezidenta Ben Alího a revoluční měsíce však hospodářský růst značně oslabily. V roce **2011** tak Tunisko zaznamenalo negativní růst - 1,8 %. Optimistické výhledy na rok **2012** předpokládají růst v hodnotě 3,5 %.

Inflace

Míra inflace se v roce 2011 pohybovala kolem 3,3 %. Míra inflace v roce 2012 je odhadována na příznivých 3,7 %.

Zemědělství a rybolov

Zemědělskopotravinářský sektor postupně v průběhu let vylepšuje svou pozici spolutvůrce HDP a získává na konkurenceschopnosti. Je strategickým odvětvím vedle strojírenství a elektrotechniky. Sektor dokázal vylepšit svou odolnost vůči šokům. Důkazem může být, že v letech 2007 až 2010, navzdory všem zvratům, udržel průměrnou míru růstu 4,6 %. Je to výsledkem promyšlené strategie, postavené na modernizaci a inovacích.

Přípravy na obilnářskou sezonu 2010-2011 byly zahájeny obděláním přes 80 % plánované plochy s výměrou 1 517 tisíc hektarů a předzásobením farmářů hnojiv a výběrovou setbou. Pokud se týče sezónních mezd, bylo 188 farmářům zaručeno 14,8 milionů TND na restrukturalizaci dluhu způsobeného suchem v předcházejícím roce.

V ovocnářství dosáhla produkce olivového oleje v sezóně 2010-2011 necelých 130 tisíc tun, což je zhruba o 6,5 % méně než v předcházejícím období. Produkce datlí se pohybovala na 174 tisících tunách, z toho 119 tisíc tun datlí nejvyšší kvality (deglet-Nour). Úroda citrusových plodů dosáhla 330 tisíc tun (309 tis. v sezóně 2009-2010).

Produkce mléka byla o 2,3 % vyšší (celkem 791 tisíc tun) než rok před tím. Průmyslová zásoba mléka dosáhla nárůstu o úctyhodných 52 %, což pomohlo vyrovnat se se spotřebitelskými požadavky a vykázat exportní nadbytek. Produkce tmavého masa po většinu roku stagnovala na úrovni předchozího období, t.j. kolem cca 90 tisíc tun.

Zahraniční obchod zemědělskými produkty zaznamenal vývoz 80 000 tun olivového oleje v hodnotě 242 mil. USD, tedy o 55 % méně než v roce 2009. Vývoz datlí rostl o 12,9 % (v hodnotovém vyjádření o 26 %).

Dovoz obilovin (pšenice, ječmen a kukuřice) byl 2 238 tisíc tun, což bylo oproti roku 2009 navýšení o 59,6 %. Tento enormní nárůst, zejména u ječmene (o 366 % co do množství), méně u pšenice (o 59,1 %) byl způsoben dvouletým suchem a následnou neúrodou. Celkově zahraniční obchod potravinářskými produkty přinesl o 34 % zvýšený dovoz proto poklesu exportu o 7,9 %. Vznikl tak deficit ve výši 237 mil. USD.

Průmyslová činnost

Obecný index průmyslové aktivity se zvýšil o 3,2 %. Nárůst se dotkl všech sektorů, např. zpracovatelského průmyslu (o 3,2 %), energetiky (o 3 %) a těžby (o 10 %). Zotavení ve zpracovatelských odvětvích zasáhlo všechna odvětví vyjma textilního průmyslu a oděvního průmyslu, kožedělného odvětví a obuvnictví, kde došlo k mírnému poklesu (o 2,7 %). Produkce rostla zejména ve strojírenství a elektrotechnice a dále také v chemickém průmyslu. Jestliže vyloučíme poměrně citelný pokles produkce potravinářských odvětví (celkoš o 14,4 %), export zpracovatelských odvětví rostl napříč jejich spektrem, zejména u strojírenství a elektrotechniky (o 36,6 %), u textilu a oděvů vč. kmožedělných výrobků a obuvi (o 7,5 %). Export chemických produktů byl vyšší o 16 %. Souběžně se zotavením průmyslové činnosti vzrostl dovoz surovin a polotovarů (o 29,8 %). Za zmínku stojí i zahraniční obchod energetickými produkty, kde došlo k významnému zlepšení (export + 36,1 %, import + 49,6 %). Příčinou byl nárůst světových cen a dovozních množství u ropných produktů, takže sektorová bilance skončila deficitem kolem 197 mil. USD.

Cestovní ruch

Cestovní ruch patří k nejvýznamnějším odvětvím tuniské ekonomiky. Přímo zaměstnává na 400 000 osob (Tím, že zajišťuje prodej až 95 % výrobků uměleckých řemesel, skýtá zaměstnání dalším 250 000 os. Celkově lze hovořit o přímém a nepřímém zaměstnání zhruba pro 2 mil. Tunisánů), přispívá až k 7 % k růstu HDP a zajišťuje 13,3 % celkového exportu. Podílí se 19 % na celkových devizových příjmech a kryje na 50 % deficitu obchodní bilance.

Prakticky až na závěr roku **2010** vykazoval turistický ruch pozitivní vývoj v téměř všech ukazatelích. Počet příjezdů zahraničních turistů se zvýšil o 9,2 %, prakticky stejný trend sledoval i počet noclehů a valutový příjem z cestovního ruchu dosáhl uspokojivého nárůstu o 8,9 %. Jistý pokles zaznamenala návštěvnost turistů ze zemí Maghrebu (-3,1 %), následuje pokles návštěvnosti ze strany Libyjců a Alžíránů. Mírně se zvýšil příliv turistů z Evropy (+0,7 %). Pozitivní trend lze vidět u přílivu Francouzů (+1,8 %), Britů (+29,4 %) a Rusů (+48,8 %).

Prosinec 2010 a zimní měsíce 2011 tvoří inflexní bod křivky popisující tuniskou scénu cestovního ruchu. Pokles rezervací byl markantní (až o 70 %), a to zejména u Francouzů, pro které je Tunisko první turistickou destinací.

Nicméně Tunisko je nejen cílem letních rekreantů, ale už dlouhou dobu také léčebnou destinací pro klientelu evroskou a maghrebskou. Poptávka je motivována nejen zdravotními, ale i estetickými důvody. Počet pacientů v roce 2010 dosáhl výše cca 145 000, což je zvýšení o přibližně 12 %.

V roce **2011** sektor utrpěl vlivem nedávných nepokojů v zemi. Sektor hotelnictví a stravování vykázal pokles tržeb o 35 %. Sektor přepravy eviduje pokles tržeb o 18,5 %. Byl zaznamenán rovněž krach více než 60 hotelových komplexů.

Oživení v roce **2012** bude záviset na chuti evropských turistů vrátit se do svých oblíbených letovisek v počtech srovnatelných s rokem 2010, kdy Tunisko navštívilo 3,7 mil. Evropanů. Pozornost je nyní upřena na turisty z Alžírska, kteří tvořili v roce 2010 po Francouzích (1,3 mil. os.) a Libyjcích (1,7 mil. os.) třetí nejpočetnější příjezdovou skupinu (990 000 os.).

Letecká doprava

V období před revolučními nepokoji v roce 2011 rostla letecká doprava až o 13,1 % (v roce 2010) Růstový trend zaznamenaly především mezinárodní linky (+4,2 %) a domácí linky (+7,6 %). Dopravní aktivita rostla navšech 8 mezinárodních letišťích především díky nárůstu charterových letů.

Cenové trendy

Index spotřebitelských cen (2005 = 100) se za 3/4 roku **2011** zvýšil o 0,3 % hlavně kvůli růstu cen oblečení a obuvi (+2 %) a vzdělání, které souviselo se zvýšenými poplatky za jesle a mateřské školy. Při sledování měsíčních průměrů dosahovala míra inflace hodnot 4,6 %, což bylo způsobeno hlavně růstem cen potravin a nápojů (+7,3 %), , cukru a cukrovinek (+18,5 %), čerstvého a sušeného ovoce (+11,9

%) masa (+9,9 %), jedlých olejů (+9,1 %), ryb a zeleniny (+5 %) stejně jako oblečení a obuvi +3,7 %), veřejného stravování a hotelů. Při vyloučení potravin a nápojů průměrná míra inflace lehce v závěru klesla na 3,2 %. Je zajímavé, že potraviny a nápoje se na míře inflace podílejí z 54 %. V celoročním vyjádření dosáhla míra inflace 4,5 %, pro příští rok se očekává mírné snížení.

Nejvýraznější dopad na tuniskou ekonomiku však mělo zpomalení přílivu přímých zahraničních investic (PZI), které jsou spolu s exportem a turistickým průmyslem hlavními tahouny tuniského hospodářství, a to přesto, že ve srovnání s rokem 2009 byl objem investic o 6,5 % vyšší. Mluvíme-li tedy o zpomalení, je třeba tento jev vnímat v relaci k HDP. Zpomalení přílivu PZI mělo ještě jiný, logický důsledek: růst nezaměstnanosti, která sužuje celou společnost a byla jednou z hlavních příčin sociálních bouří v závěru roku 2010. Analýza přílivu PZI ukazuje na silnou koncentraci do sektoru energetiky a do zpracovatelských odvětví. Realizace investic v průběhu roku 2010 uvedla do provozu 140 nových podniků se zahraniční účastí a ve 168 případech došlo k rozšíření stávajících aktivit. Tím vším se podařilo vytvořit přes 9000 nových pracovních míst, z toho 7100 ve zpracovatelských odvětvích.

Nezaměstnanost

K nepříznivým ukazatelům roku 2011 stále patří míra nezaměstnanosti, která se pohybuje okolo 19 %. V některých regionech stále dosahuje až cca 40%. Při uvažování stínové ekonomiky a tedy skryté nezaměstnanosti a vysoké nezaměstnanosti mladých lidí s vysokoškolským vzděláním (cca 45 %), stále lze hovořit o hrozící sociální bombě.

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Globální ekonomická krize, která v roce **2009** zasáhla i tuniskou ekonomiku. Přinesla její zpomalení, ale pokles hospodářského růstu nebyl ještě tak hluboký, jak některé zdroje odhadovaly. Hrubý domácí produkt se zvýšil o 3,7 % a makroekonomické údaje za rok 2010 naznačily, že etapa recese pomalu končí.

Původní odhady tempa růstu v roce **2011** naznačovaly pokračování příznivého vývoje, ale sociální a politické nepokoje z přelomu 2010/2011 udělaly všem prognostikům čáru přes rozpočet. Rok 2011 vykázal v prvním pololetí nulový, ve druhém pololetí negativní - 1,8 % růst. Propad byl zaznamenán ve všech oblastech: zahraniční investice, vývoz, dovoz, turistický ruch.

Odhad vývoje v roce 2012

Nervozita z vnitropolitického vývoje i nejistého nastartování tuniské ekonomiky byla v průběhu roku 2011 znát i na finančních trzích. Tuniská burza bezprostředně po volbách do tuniského Ústavodárného shromáždění (ÚS) v říjnu 2011 ztratila pevnou půdu pod nohama a zaznamenala propad 47 obchodovaných titulů z celkového počtu 49. Přesto, že propad Tunindexu nebyl závažný (-1,92 %), vrásky tuniské burzy dělaly celkový objem obchodů, který klesl z 14 mil. TND na pouhých 5,7 mil. TND.

Tuniská centrální banka během roku 2011 třikrát snížila povinné rezervy pro postupné uvolňování likvidních prostředků a snížila úrokové sazby z 4,5 % na dnešních 3,5 % pro zmírnění dopadů zpomalení hospodářské produktivity.

V dubnu 2012 Tunisko stále nemá schválený rozpočet pro rok 2012. Dle návrhu byl navýšen, oproti roku 2011, kdy Tuniskohospodařilo s rozpočtem ve výši 21,7 miliard TND, na 23,2 miliard TND. Předpokládá se tak rozpočtový schodek ve výši 6 % HDP. Dle tuniského tisku se počítá s financováním rozpočtu výhradně ze zdrojů pocházejících z tuniských a zahraničních půjček. V tom případě by vzrostla úroveň veřejného dluhu z 43 % v roce 2011 na předpokládaných 46 % HDP roku 2012.

Pozitivním faktorem, který může ovlivnit rychlost nastartování tuniské ekonomiky v roce 2012, je: (1) zima 2011/2012 s nadprůměrným úhrnem srážek, což může zajistit dobrou úrodu obilovin, (2) rostoucí objem vývozu průmyslových výrobků a (3) relativně pomalý růst cen. Meziroční růst spotřebitelských cen dosáhl za prvních devět měsíců roku 2011 hodnoty 2,4 % (oproti 2,5 % za stejné období roku 2010), ovšem trend posledních měsíců se zrychluje; v říjnu 2011 došlo k meziměsíčnímu

růstu spotřebitelských cen o 0,6 % především zvýšením cen potravin (+ 0,5 %), textilu (+ 0,6 %), bydlení (+ 0,2 %), dopravy (+ 1,3 %) a následně cen služeb (+ 0,7 %).

Neutěšené situaci by mohl pomoci připravovaný vládní návrh na podporu ekonomiky: /1/ podpora programů zaměstnanosti (přijímání odborníků do státní správy, ochrana pracovních míst v podnicích ohrožených ekonomickou krizí, spuštění programu „AMAL“), /2/ rozvoj vnitřních regionů Tuniska (sjednocení postupu při zadávání investičních pobídek, více rozvojových programů), /3/ podpora podnikům postiženým krizí (finanční podpora, prodloužení termínu podání daňového přiznání, stanovení nových lhůt splátek úvěrů, sjednocení programů pro podporu cestovního ruchu).

Tunisko z hledáčku světových ratingových agentur po lednu 2011 vypadlo. Rating Tuniska byl upraven okamžitě po revolučních nepokojích a prognózu potvrdila v březnu 2012 jen agentura Fitch.

Rating Tuniska dle agentury:

- Standard & Poor`s (rok 2011) BBB -
- Moody`s (rok 2011) Baa3
- Fitch (rok 2011) BBB-

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/ obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Základní makroekonomické ukazatele

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
HDP (v mil.USD - stálé ceny 1990)	16 837	18 725	20 852	20 176	20 922
Přírůstek HDP (v %)	5,3	6,3	5,1	3,1	3,7
HND/1ob. (v TND/ USD)	2 922	3 250	3 653	3 733	4 222
Míra inflace (v %)	4,5	3,0	5,0	3,7	4,5
Průměr. kurz (TND/USD)	1,280	1,332	1,22	1,22	1,35

Zdroj: Státní statistický úřad

Vývoj ekonomických ukazatelů za posledních 6 let - přírůstek v %

Konstantní ceny 1990, %	2006	2007	2008	2009	2010
Míra růstu HDP	5,4	6,3	4,5	3,1	3,7
Spotřeba domácností	4,9	5,5	4,5	4,0	4,3
Míra inflace	4,5	3,1	5,0	3,7	4,5
Vývoz zboží a služeb	11,3	20,9	20,8	-13,9	14,6
Dovoz zboží a služeb	15,3	20,5	22,8	-13,1	19,1
Investice	15,3	11,2	13,1	9,3	8,3
Investice v % HDP	23,4	23,0	23,5	24,2	24,3
Tvorba pracovních míst	76 400	80 200	70 300	43 500	74 800

Rozpočtový deficit (v % HDP)	2,8	2,7	1,0	3,0	2,6
Veřejný dluh (% HDP)	53,7	45,8	43,3	42,9	39,7

Zdroj: Ministerstvo rozvoje a mezinárodní spolupráce

Struktura HDP v roce 2010 - podíl jednotlivých sektorů (běžné ceny r. 2010)

Sektor	Podíl v %
Zemědělství a rybolov	10,9
Zpracovatelský průmysl	17,6
Ostatní průmyslová odvětví	17,4
Služby	42,7
Ostatní sektory	11,4
Celkem	100

Zdroj: Ministerstvo rozvoje a mezinárodní spolupráce

Přehled vývoje míry nezaměstnanosti

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
v %	14,2	14,2	17,7	17,9	18,7

Zdroj: Státní statistický úřad

Míru nezaměstnanosti trvale roste od roku 2009. Skutečná míra nezaměstnanosti je však oproti statistickým údajům vždy daleko vyšší. Ve statistikách není podchycena stínová ekonomika, příležitostné nebo sezónní práce. Míra nezaměstnanosti ve vnitrozemských regionech, v jižní saharské oblasti a skupiny mladých lidí dosahuje až 35%, v oblasti kolem Gafsy mezi mladými lidmi šplhá až k 44 %.

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Přes zpomalení růstu světové ekonomiky v roce 2009 i v roce 2010 v důsledku globální hospodářské krize, které zasáhlo i Tunisko, odolával tuniský průmysl v roce 2010 specifickým potížím tuniské ekonomiky, a to díky mimořádným opatřením tuniské vlády.

Oficiální tuniské prameny (Ministerstvo pro rozvoj a mezinárodní spolupráci (MDCI), investiční agentura FIPA a další) považují za stěžejní průmyslová odvětví z pohledu exportních výsledků a investic hlavně strojírenství, průmysl elektrotechnický a elektronický, chemický průmysl, zemědělsko-potravinářský komplex a konečně textilní a kožedělný průmysl. Tento komplex, označovaný jako zpracovatelská odvětví, se na tvorbě HDP podílí 17,6 procenty.

Podle tuniských pramenů je země prvním exportatérem jižního Středozeří průmyslových výrobků do Evropské unie. S 600 tisíci pracovních míst, z nichž 400 tisíc existuje v exportních odvětvích, produkuje průmysl vnější příjmy ve výši 18 miliard dinárů. Jak uvádí samo ministerstvo průmyslu, všechny evropské oděvní značky šijí v Tunisku. Jen v roce 2010 samotném bylo k plynárenské síti připojeno dalších 30 obcí, takže celkový jejich počet se ustavil na 80. Daří se snižovat spotřebu energie v podnicích, a to až o 30 %. Je to výsledek programu autoprodukcce energie (elektriny) a programu výstavby energeticky úsporných budov. V nejbližších letech se změni mapa průmyslu v Tunisku ve prospěch průmyslových projektů realizovaných ve vnitrozemských regionech, např. Zaghuan, Béja, Jendouba, Le Kef, Gafsa, Kairouan a Siliana.

Zdůraznit je nutné farmaceutický průmysl, který sám produkuje 1500 druhů medikamentů z 2500, rročně v Tunisku spotřebovávaných. Obrat tohoto odvětví dosáhl 350 mil. TND, cílem je tento obrat zdvojnásobit do roku 2014.

Oficiální statistiky, zahrnující produkci v jednotlivých sektorech, budou publikovány v květnu 2011.

4.4. Stavebnictví

Stavební průmysl, zvláště výroba stavebních materiálů, keramiky a skla, zaznamenává v posledních letech trvalý růst, a to díky zvýšeným investicím do cementářských výrobních jednotek ve městě Enfidha. Mimořádné investice umožnily zvýšení výrobní kapacity, ale i vývozu v tomto sektoru (u bílého cementu zvýšení o více než 12 %). Produkce ostatního cementu se zvýšila na více než 8 mil. tun, a to v přímé závislosti na domácí i zahraniční poptávce. Vývoz této komodity vzrostl o 39 %. V souvislosti se stavebním boomem hodlají některé firmy, dovážející z ČR užitkové a dekorační sklo, rozšířit sortiment o ploché sklo pro fasádní obklady a o luxfery, které jsou v moderní tuniské architektuře oblíbeným a žádaným stavebním prvkem.

Výběr velkých stavebních projektů s jejichž realizací se počítá ve střednědobém horizontu:

- výstavba ultramoderního města, tzv. Malé Dubaje, investice 15 miliard USD,
- výstavba Města sportu na ploše 255 ha, investice 5 miliard USD,
- výstavba nové rafinérie ve Skhiře,
- turisticko-lázeňský komplex na severu země.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Zemědělský sektor představuje velmi důležitou složku tuniské ekonomiky. Na tvorbě HDP se podílí více jak 12 %, aktivně přispívá ke vzniku pracovních příležitostí a k vyrovnávání platební bilance svými exporty. Jeho nejdůležitější úlohou je zajišťování potravinové bezpečnosti země.

Investice do zemědělství představují 10 % všech investic v národním hospodářství Tuniska, 57 % těchto investic zajišťují soukromí provozovatelé a podíl investic na zemědělském HDP dosahuje 21 %.

Vývoz zemědělsko-potravinářských komodit pokrývá 11 % vývozu zboží představuje 26 % hrubého domácího produktu, vytvořeného v zemědělství. Sektor skýtá v současnosti pracovní příležitost pro 16 % aktivního obyvatelstva.

Podle zprávy Světové banky je relativní úspěšnost zemědělství zajišťována prostředky, které jdou na úkor celé společnosti: subvence, vysoké ceny potravin, nízká úroveň růstu. Podle této analýzy jsou 2/5 růstu zemědělského sektoru pro národní hospodářství ztrátou, protože jsou realizovány v komoditách, které je výhodnější dovážet (chov hovězího dobytka a produkce mléka). V komoditách, kde by mohlo být Tunisko konkurenceschopné (ovoce, zelenina), země naopak zaostává. V současné době není Tunisko schopné ani plně využít kvóty na dovoz těchto produktů, které mu poskytuje Evropská unie v rámci Asociační dohody.

Tunisko má 10 milionů ha zemědělské půdy, z toho 5 milionů ha orné půdy. Uměle zavlažována jsou pouze 4 % zemědělské a 8 % orné půdy. 75 % zemědělců obdělává plochy menší než 10 ha. Zemědělská produkce, zejména rostlinná výroba, je přitom silně ovlivňována množstvím dešťových srážek. Následkem nedostatečných srážek v minulých letech (2008, 2009) nebyly - dle předběžného hodnocení - výsledky roku 2010 příliš slavné, zejména u obilnin. Sestupný trend ve vývozu zemědělské a agropotravinářské produkce se zpomalil, zejména díky mimořádně dobré úrodě citrusových plodů (+13 %) a datlí nejvyšší kvality (deglet nur). Tyto datle se pěstují v podstatě jen v Tunisku, produkce Alžírsku u této komodity je okrajová. Největšími odběrateli jsou Francie, Německo a Maroko.

Vývoz zemědělských a agropotravinářských produktů v roce 2008 dosáhl 1,244 mld. TND (920 mil. USD), v roce 2009 984,0 TND (728 mil. USD).

V produkci a vývozu olivového oleje, který je jednou z hlavních vývozních komodit, se podařilo zopakovat příznivé výsledky předcházejících let S plochou 1,6 milionu hektarů (cca 30% celkové zemědělské půdy) patří Tunisko nadále (spolu se Španělskem, Itálií a Řeckem) k největším producentům olivového oleje na světě.

4.6. Služby

Sektor turistiky se podílí 7 % na tvorbě HDP a patří k odvětvím, jimž tuniská vláda věnuje stále větší pozornost. Díky ní se turistika stala rychle se rozvíjejícím odvětvím tuniské ekonomiky. Toto odvětví, jež v současné době zaměstnává 380 000 pracovníků, se řadí k nejvýznamnějším zdrojům deviz do státního rozpočtu.

Tuniský turistický průmysl odolával i v roce 2010 poměrně dobře hospodářské recesi v Evropě. Počet návštěvníků sice zůstal víceméně stabilní, ale příjmy poklesly o 7,5 % a nelze odhadnout, kdy dojde ke zlepšení. Zemi navštívilo 6,9 miliónu zahraničních turistů, což představuje mírný pokles o 1,9 % ve srovnání s rokem 2009. U všech evropských zemí zaznamenalo Tunisko pokles počtu turistů, s výjimkou Velké Británie, Lucemburska a Turecka, které vykazaly růst o 8,1 %, resp. 4,1 % a 4,2 %.

Politicko-sociální otřesy z přelomu let 2010/2011 vystavily sektor cestovního ruchu tvrdé zkoušky. Příjmy z cestovního ruchu klesly v roce 2011 až o 40 %. Přáním státní i privátní sféry je vrátit se v této oblasti na hodnoty obrátu roku 2010.

Transfery úspor tuniských občanů, žijících v zahraničí (cca 700 000), reprezentovaly cca 5 % HDP.

Příjmy z turistického sektoru (v mld. USD)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	1,914	2,013	2,257	2,485	2,340

Zdroj: Ministerstvo rozvoje a mezinárodní spolupráce

Postavení Tuniska v oblasti turistiky

Podle indexu konkurenceschopnosti v oblasti turistiky zaujímá Tunisko 1. místo mezi africkými zeměmi a 2. místo v arabském světě – za Spojenými arabskými emiráty. V celosvětovém měřítku je postavení Tuniska následující:

Země	Postavení
Spojené arabské emiráty	18.
Tunisko	34.
Katar	36.
Jordánsko	46.
Bahrajn	47.
Maroko	52.
Egypt	58.
Kuvajt	67.
Mauretánie	92.
Alžírsko	93.

Na uspokojivých výsledcích v roce 2010 se podílela zejména hlavní turistická letoviska Djerba, Hammamet, Sousse, Monastir, Mahdia, Nabeul a Tabarka, která zaznamenala nejvíce zahraničních návštěvníků, dále pak města Tunis, Kairouan, Tozeur a další.

Z České republiky přijelo v roce **2010** do Tuniska cca 140 tis. turistů. V roce **2011** to byla zhruba polovina.

V roce 2011 Tunisko disponovalo hotelovou kapacitou přibližně 200 tis. lůžek. V hotelích zahraniční hosté strávili 37,3 mil. nocí při průměrné obsazenosti hotelů 51,6 %. Největší obsazenost zaznamenala zóna Mahdia (61 %), následována zónami Djerba - Zarzis (59,5 %), Yasmine - Hammamet (59,2 %) a Sousse (59,1 %).

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

Silniční síť

Silniční síť tvoří 19 000 km asfaltových silnic vyhovující kvality, na hlavních tazích je však značně přetížená. Tuniskou dálniční síť tvoří 3 úseky: Tunis-Sfax (238 km), Tunis-Bizerta (53 km) a Tunis Oued Zarga (via Mejez El Bab-67 km). V říjnu 2008 byl otevřen nový úsek dálnice M' Saken-Sfax v délce 98 km, jehož výstavba si vyžádala náklady ve výši 430 mil. dinárů (asi 350 mil USD).

Do roku 2016 by síť měla být rozšířena o další úseky: A 1 (směr J) v délce 590 km, který spojí Tunis s libyjskou hranicí, A 2 v délce 53 km, spojující Tunis s Bizertou a A 3 (směr SZ) v délce 207 km, který spojí Tunis s alžírskou hranicí.

Evropská investiční banka mobilizuje v současnosti částku 160 mil. EUR (310 mil. TND) na implementaci rozsáhlého programu modernizace silniční sítě a zaručuje tak prioritu výstavby infrastruktury ve vnitrozemí.

V roce 2008 tuniská vláda uvolnila 69 milionů eur na rozvoj a údržbu dálnic. Díky těmto prostředkům byla v říjnu 2008 zahájena dlouho očekávaná výstavba dálnice Sfax-Gabès. Jde o prodloužení stávající dálnice A1 z Bizerty (na severu země) do Gabès a dále až na tunisko-libyjskou hranici. Očekává se, že tento významný dopravní úsek, který si vyžádá celkové náklady 400 milionů dinárů (asi 340 mil. USD), bude uveden do provozu v červnu 2011. Výstavba nového úseku dálnice zkrátí dopravu zboží a osob z dosavadních 6 hodin na 3,5 hodiny a urychlí dopravu nejen mezi severem a jihem země, ale přispěje i ke zlepšení obchodní výměny mezi Tuniskem a Libyí. Souběžně s výstavbou dálnice má být zahájeno budování železničního spojení mezi oběma zeměmi.

Železniční síť

V současné době disponuje Tunisko 2.256 km železniční sítě. V roce 2004 byla zahájena rekonstrukce železniční sítě formou modernizace tratí, při níž bude několik hlavních tahů zdvojeno. Od roku 2009 probíhá nákladem 38 mil. TND (28 mil. USD) rekonstrukce 130 km železničních tratí Tunis - Kasserine a Tunis - Ghar Dimaou. Současně byla zahájena i rekonstrukce bezpečnostně-technického zabezpečení. Z hlediska využívání je železniční síť málo významná, větší využití má pouze na tahu Tunis - Sfax a Tunis - Bizerte. Roční výkony tuniské železniční sítě dosahují 2,1 bilionu tuno-kilometrů a přepraví přes 39 milionu cestujících. Příjmy za přepravu osob činily za rok 2010 celkem 55,8 mil. TND (41,3 mil. USD) a ve srovnání s předchozím rokem se zvýšily o 5,7 %. Příjmy za přepravu zboží činily v roce 2010 celkem 59,7 mil. TND (44,4 mil. USD).

Mezinárodní letiště

Tunisko disponuje 8 mezinárodními letišti: **Tunis** - Carthage, **Sfax** - Thyna, **Monastir** - Habib Bourguiba, **Djerba** - Zarzis, **Tozeur** - Nefta, **Tabarka** - Ain Draham, **Gafsa** - Ksar, **Hammamet** - Enfidha (dokončeno 2009).

Současná kapacita letišť je cca 19 mil. pasažérů. Letištní infrastruktury je na slušné úrovni.

Nejstarší tuniskou leteckou společností je **Tunisair** (spol. založena v roce 1948). Mladšími aerolinkami jsou **Nouvelair Tunisie** a **Karhago Airlines**. V roce 2011 dostaly povolení dvě letecké společnosti **Freejet** a **Syphax Airlines**.

Obchodní přístavy

Tunisko disponuje 7 obchodními námořními přístavy: Tunis-La Goulette a Radès, Bizerte-Menzel Bourguiba, Sousse, Sfax-Sidi Youssef, Gabès a Zarzis. V průměru přístavy ročně přijmou cca 8 000 námořních lodí a vyloží a naloží cca 29 mil. tun (v roce 2009 celkem 31 mil tun) zboží. Přístavy hrají významnou roli v zahraničním obchodě Tuniska, neboť jimi prochází 97 % vyváženého a dováženého zboží. Přístavy jsou plně vybaveny pro obsluhu všech typů nákladních lodí, lodí pro okružní turistické

plavby, přepravu osob a tankerů. Pracují rychle, za přijatelné ceny a bezpečně. Spojení Tuniska (Port of Rades) s Marseille je 7x týdně, s Janovem 5x, s Barcelonou 5x týdně. Kvalita tuniské přístavní infrastruktury je hodnocena známkou 5, což zemi řadí na 41. místo ve světě (pro srovnání: ČR - 54, Itálie 81).

Telekomunikace

Tunisko má nejrozvinutější telekomunikační infrastrukturu v zemích severní Afriky, která využívá rychlostní, vícefunkční spínače pro telefonní linky, internet a multimedia. Disponuje veřejným satelitním telekomunikačním systémem, který provozují tradiční a soukromí operátoři. Telefonní síť je zcela digitalizována a zaručuje 100 % pokrytí tuniského území.

V zemi působí 3 operátoři:

- státní společnost **Telecom**: v lednu 2009 měla 1,07 mil. pevných tel. linek, tj. 10,7 telefonních linek na 100 obyvatel, a 4,4 milionů abonentů mobilní sítě. V roce 2006 získalo dubajské konsorcium Tecom-Dig (Dubai Investment Group) za 1,893 miliardy eur 35 % akcií Telecomu a realizovalo tak nejvýznamnější finanční operaci v rámci privatizace tuniských společností;
- soukromá společnost **Tunisiana**: v lednu 2009 měla tato společnost 3,6 mil. abonentů mobilní sítě a jejich počet dále výrazně roste;
- soukromá společnost **Orange**, která po 3 měsících od svého vstupu na tuniský trh (duben 2010) má již 750 tisíc abonentů.

Francouzské konsorcium předpokládá investovat během příštích 5 let do rozvoje telefonní sítě v Tunisku 1 miliardu dinárů a vytvořit již v prvním roce činnosti 1.500 nových pracovních míst. Hustota telefonní sítě (zahrnující pevné a mobilní linky všech tří operátorů) činila v dubnu 2010 96 linek na 100 obyvatel.

Internet působí po celé zemi, podílí se na něm 7 veřejných a 5 soukromých poskytovatelů. V období 2007 až 2009 se počet předplatitelů téměř zdvojnásobil (2009: 367 540).

Energetika

Elektrifikace v tzv. zastavěných oblastech, tj. v městských aglomeracích a vesnicích, dosahuje v současné době 96%.

Výroba elektřiny: 2 890 MW, plánována je výstavba elektrárny s kapacitou 350 až 500 MW. 96 % celkové produkce elektřiny připadá na paroplynové elektrárny, 2 % na vodní elektrárny a 2 % na větrné elektrárny. Naprostá většina elektráren je na zemní plyn nebo v kombinaci topný olej/plyn. 70 % potřeby je kryto domácí produkcí, zbývajících 30 % tvoří alžírský plyn. Již v roce 2005 se mělo realizovat propojení el. sítí 400 KW Tunisko-Libye, výstavba sítě však zatím nebyla zahájena.

Ve stádiu politického rozhodování je v současné době návrh na výstavbu jaderné elektrárny v Tunisku. V listopadu 2006 pověřil bývalý prezident Ben Ali Tuniskou energetickou a plynárenskou společnost (STEG) vypracováním studie „Rozvoj elektrické energie na základě jaderné energie“. Bližší údaje o projektu jaderné elektrárny zatím nebyly zveřejněny, pouze její výkon - 900 MW a předpokládaný termín jejího dokončení - rok 2020.

Distribuční síť přírodního plynu

Na tuniském území je celkem 790 km vysokotlakového potrubí. Zhruba 3/4 domácí spotřeby plynu jsou kryty tranzitními poplatky z plynovodu Alžírsko-Evropa. V prosinci 2008 vláda schválila další etapu přechodu podniků a domácností na přírodní plyn, která se v současnosti postupně realizuje.

Ropa a její deriváty

Těžba ropy stagnuje, nicméně z větší části pokrývá domácí spotřebu. Odhad ropných rezerv činí 425 milionů tun. V současné době se těžba ropy pohybuje kolem 70 000 barelů denně. Americké ropné firmy ovládají 38 % tuniského trhu v oblasti průzkumu i zpracování ropy. V zemi dále působí evropské, kanadské a arabské ropné společnosti. Většina kvalitní ropy je vyvážena do zemí EU, zatímco méně

kvalitní je využívána k pokrytí potřeby topných mazutů. V letech 2008-2011 předpokládá tuniská vláda otevřít celkem 75 nových naftových vrtů a udělit 44 licencí na naftový průzkum.

Počátkem roku 2008 udělila tuniská vláda australské společnosti Oil Search Limited čtyřletou koncesi na ropný průzkum na ploše 4 852 km² mezi regiony Kef (severozápad země) a Siliana (středo západ země). Tento průzkum bude společnost provádět ve spolupráci s tuniskou státní společností ETAP (Entreprise Publique d'Activités Pétrolières). Financování ve výši 8 milionů dolarů bude zajištěno ze strany australské společnosti.

V polovině roku 2008 udělila tuniská vláda dvěma vietnamským společnostem (Petrovietnam Exploration Production Corporation LTD a Vistsoupetro Joint Venture) koncese na ropný průzkum v oblasti Gabèského zálivu. Průzkum na ploše 2436 km² v prvním případě a 1540 km² v druhém je podmíněn spoluúčastí tuniské státní společnosti ETAP (Entreprise Tunisienne d'Activités Pétrolières). Očekává se, obě vietnamské společnosti budou do průzkumu investovat minimálně 14 milionů dolarů.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

V oblasti rozvojové spolupráce zůstává Tunisko nadále pouze příjemcem. Ta přichází z větší části ze zemí EU; zbytek rozvojové pomoci pochází především z Japonska a jen malá část pak z ropných arabských zemí.

Významnou pomoc tuniské ekonomice představují nadále zvýhodněné úvěry Evropské investiční banky, Africké rozvojové banky, Mezinárodního měnového fondu a dalších regionálních rozvojových bank. Běžné je rovněž poskytování tzv. měkkých úvěrů na jednotlivé obchodní případy.

Česká zahraniční rozvojová spolupráce viz kapitola 7.7.

5. Finanční a daňový sektor

Úvodem je třeba předeslat, že tuniské statistiky a bankovní zprávy neodpovídají evropským (přesněji - unijním) standardům ani vypovídací pravděpodobnost, ani členěním, ale ani termínem zveřejňování. Odpovídají dosud svým charakterem potřebám minulého režimu, který data účelově upravoval a tak je na jejich časovou návaznost i správnost jen malý spoleh. Údaje, které dále uvádíme, je proto nutné brát "cum grano salis", t.j. spíše orientačně a vyčkat, až budou v průběhu roku postupně uveřejňovány a evt. zpřesňovány. Nicméně jistý obrázek o tuniské ekonomice a jejích výsledcích v roce 2009/2010 dávají. Zejména na bankovní výsledky si budeme muset počkat mekméně do srpna.

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

R o k	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy: USD	10 930,8	11 123,1	13 340,0	14 103,3	14 103,8
Výdaje: USD	10 280,0	11 123,1	13 340,0	14 103,3	14 103,8
Saldo: USD	0	0	0	0	0

Zdroj: Ministerstvo financí, Tunis

Při přepočtech pro rok 2010 byl použit průměrný kurz 1 USD = 1,30 TND

Státní rozpočet pro rok 2011 byl vypracován jako vyrovnaný a počítá (zatím, ale to se nejspíš v průběhu roku změní) s příjmovou stránkou ve výši 14 202 mil USD, což v původním návrhu, schvalovaném ještě za předchozí vlády, znamenalo nárůst o 6,1 %. Rozpočet počítá rovněž s cca 150 mil. USD na doatci Národního fondu zaměstnanosti. Rozpočet byl koncipován s deficitem 2,5 % HDP.

Po maratonu schvalovacích debat se ustálily hlavní linie rozpočtu Tuniska takto:

- rozvojové schéma roku 2011 se soustřeďuje kolem dynamiky rozvoje a intenzivní tvorby pracovních míst
- původní očekávaný růst HDP bzl z 5,4 % vlivem revolučních změn zredukován na 1,7 %
- pravděpodobné zdvojnásobení rozpočtového deficitu až na 5,4 % HDP
- růst vývozu zboží a služeb (původní předpoklad: 10 %) bude nižší 0,6 mld. EUR
- financování ze zahraničí zafixováno na základě růstu zahraničních investic (EIB) na cca 50 % celkové sumy kromě kreditů a darů EU
- očekávaná míra inflace v roce 2011 cca 3,5 %.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Běžný účet (v USD)	-543,8	-311,7	-633,8	-971,6	-1.687
Kapitálový účet (v USD)	+1 444	+1 261,2	+2 806,0	+1 702,1	+3 217,6
Vyrov. operace (v USD)	-24,2	-14,2	-38,5	-	112,0
Bilance (v USD)	933,0	+935,3	+2 137,7	+730,6	11 642,4
Deviz. rezervy (čisté) (v USD)	2 627	4 372	2 137,7	7 942,1	9 992,0
Krytí dovozu devizovými rezervami (dny)	107	124	148	141	137

Pozn.: Oficiální údaje za rok 2010 nebyly dosud zveřejněny. Publikovány budou ve výroční zprávě Tuniské centrální banky v září/říjnu 2011.

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Rok	Zahraniční zadluženost				
	2007	2008	2009	2008/07	2009/08
zahraniční zadluženost: (USD)	15 857	17 041	14 872	11 200	87 200
zahr. zadluž. (% z HDP)	49,3	47,3	49,1	45,2	42,6
domácí zadluženost (USD)	27 287	30 134	32 867	10 400	9 100
dluhová služba z běžných příjmů (%)	14,4	14,9	17,1	11,9	7,7

Zdroj: Central Bank of Tunisia

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní soustavu tvoří Centrální banka, Profesionální asociace tuniských bank, 14 vkladových bank, 8 investičních bank, 2 obchodní banky, 7 leasingových společností, 8 nerezidentních (off-shore) bank, 4 státní pojišťovny, 8 soukromých pojišťoven, 3 vzájemné pojišťovny a 6 nerezidentních(off-shore) pojišťoven.

Seznam institucí

La Banque Centrale de Tunisie (BCT)

25, rue Hédi Nour, 1001 Tunis
tel.: 00 216.71.340.588, 254.000
fax: 216.71.340.615, 354.214
e-mail: bct@bct.gov.tn

L` Association Professionnelle des Banques de Tunisie

L`Avenue Kheireddine Pacha, Cité Ennasim-Bourgel- BP 45, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie
tel.: 00 216.71.840.422, 840.876
fax: 00 216.71.845.844
e-mail: apbt@apbt.org.tn

Vkladové (obchodní) banky (celkem 14):

L` Arab Tunisian Bank (ATB)

9, rue Hédi Nour, 1001 Tunis; Tunisie
tel.: 00 216.71.351.155
fax: 00 216.71.342.852, 348.150
e-mail: atbbank@atb.com.tn
web: www.atb.com.tn
100% vlastníkem je Arab Bank plc (Jordánsko)

L` Amen Banque (ex-CFCT)

Av. Mohamed V, 1002 Tunis-Belvédère; Tunisie
tel.: 00 216.71.835.500
fax: 00 216.71.833.517
e-mail: amenbank@planet.tn
web: www.amenbank.com.tn

Banka je ve 100% vlastnictví tuniských soukromých akcionářů.

La Banque Franco-Tunisienne (BFT)

Rue 8600 Montplaisir, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.890.355

fax: 00 216.71.890.624

Tato banka je ze 78,18 % vlastněna bankou STB. Zbytek drží tuniský stát.

La Banque Nationale Agricole (BNA)

Rue Hédi Nour, 1001 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.831.200, 831.000

fax: 00 216.71.831.205, 830.765

e-mail: hosneloujoud.Benachour@bna.com.tn

Tuniský stát, veřejnoprávní a poloveřejnoprávní instituce drží 67,43 % kapitálu, zbývajících 32,57 % je v soukromých rukou.

Attijari Bank (AB)

5, Av. de la Liberté, 1002 Tunis-Belvédère

tel.: 00 216.71.849.400, 792.400

fax: 71847.352

54,57 % kapitálu drží konsorcium složené ze španělské Banco Santander central Hispano SA a marocká Attijari Wafa Bank. Zbytek kapitálu je v držení soukromých tuniských akcionářů.

La Banque de Tunisie (BT)

2, rue de Turquie, Place du 7 Novembre, 1001 Tunis, Tunisie;

tel.: 00 216.71.332.188

fax: 00 216.71.349.401, 347.704

e-mail: finance@bt.com.tn

73,03 % kapitálu je v rukou soukromých tuniských akcionářů (fyzické i právnické osoby), 26,92 % patří zahraničním akcionářům. Hlavním z nich je Crédit industriel et commercial (CIC) de Paris s 20% účastí.

La Banque Internationale Arabe de Tunisie (BIAT)

70-72, Av. Habib Bourguiba, A.P. 620, Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.340.733

fax: 00 216.71.340.680

web: www.biat.com.tn

99,84 % kapitálu je v soukromých rukou, z toho 71,93 % tvoří podíl tuniských akcionářů (fyzické i právní osoby), 27,91 % činí zahraniční účast. 0,16 % akcií drží veřejnoprávní instituce

La Banque de l'Habitat (BH)

21, Avenue Kheireddine Pacha, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.785.277

fax: 00 216.71.788.181

e-mail: banquehabitat@bh.fin.tn

54 % kapitálu drží tuniský stát a veřejnoprávní instituce, 46 % je v soukromých rukou.

La Société Tunisienne de Banque (STB)

Rue Hédi Nour, 1001 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.340.477

fax: 00 216.71.340.009

web: www.stb.com.tn

52,5 % kapitálu drží veřejnoprávní a poloveřejnoprávní instituce, 36,2 % kapitálu má v rukou soukromý sektor a 11,3 % akcií drží zahraniční investoři.

L'Union Bancaire pour le Commerce et l'Industrie (UBCI)

139, Avenue de la Liberté, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.842.000

ax: 00 216.71.849.312

web: www.ubci.com.tn

50 % kapitálu drží francouzská skupina BNP Paribas, která má 60 % hlasovacích práv v bance. 50% drží různí tuniští soukromí akcionáři.

L` Union Internationale des Banques (UIB)

65, Avenue Habib Bourguiba, 1001 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.347 000, 340.763

fax: 00 216.71.352.193, 340.763

e-mail: mahdi.akrout@uib.fin.tn

Od privatizace 2002 je majoritním akcionářem (52,34 %) francouzská Société Générale. V roce 2008 se zvažuje fúze s BNP Paris.

La Banque Tunisienne de Solidarité (BTS)

56, Av. Mohamed V, 1002 Tunis-Belvédère

tel.: 00 216.71.844.040

fax: 00 216.71.845.537

e-mail: bts@email.ati.tn

Založena v r. 1997 především pro poskytování mikroúvěrů.

La CitiBank (on shore)

55, Av. Jugurtha, 1002 Tunis-Belvédère

tel.: 00 216.1.790.066-791.714

fax: 785.556

Je ve 100% vlastnictví americké skupiny Citigroup. Funguje jak na bázi on-shore, tak i off-shore.

L` Arab Banking Corporation (ABC) (on shore)

ABC Building-les Berges du Lac, 2045 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.861.861

fax: 00 216.71.860.921

e-mail: abctunis@arabbanking.com

Je ve 100% vlastnictví Arab Banking Corporation. Funguje jak na bázi on-shore, tak i off-shore.

La Banque Zitouna

První islámská soukromá banka v Tunisku specializovaná na islámské finance. Založena v říjnu 2009 podnikatelem Mohamedem Sakherem El Materim (zeť prezidenta Ben Aliho) s kapitálem 35 milionů TND.

Investiční banky (celkem 8):**La Banque de Tunisie-Émirats d` Investissement (BTEI)**

5-bis, Rue Mohamed Badra, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.783.600

fax: 00 216.71.783.756

e-mail: btei.dg@planet.tn

La Banque Tuniso-Quatari d` Investissement (BTQI)

Centre urbain Nord, BP 320, 1080 Tunis Cedex, Tunisie

tel.: 00 216.71.713.555

fax: 00 216.71.713.111

e-mail: btqi.dergen@planet.tn

La Banque Arabe Tuniso-Libyenne de Développement et du Commerce Extérieur (BTLD)

25, Avenue Kheireddine Pacha, BP.1002, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.781.500

fax: 00 216.71.782.818

La Société Tuniso-Saoudienne d` Investissement et de Développement (STUSID)

32, Rue Hédi Karray, BP 20, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71. 718.233, 717.968

fax: 00 216.71.719.233

e-mail: stusid@gnet.tn

50% kapitálu patří Tunisku, 50% Saudské Arábii.

La Banque Tuniso-Koweitienne de Développement (BTKD)

10 bis, Avenue Mohamed V, BP 149, 1001 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.340.000

fax: 00 216.71.343.106

web: www.btkd.bank.com

La Banque de Développement Economique de Tunisie (BDET) (vlastněna skupinou STB)

34, rue Hédi Karray, El-Menzah IV, BP 48, 1080 Tunis-Cedex, Tunisie

tel.: 00 216.71.718.000, 719.999

fax: 00 216.71.713.744

La Banque Nationale du Développement Touristique (BNDT) (vlastněna skupinou STB)

Avenue Mohamed V, Montplaisir, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.785.322

fax: 00 216.71.784.778

e-mail: bndt@planet.tn

La Banque de Coopération du Maghreb Arabe (BCMA)

Imm. BNDT, Avenue Mohamed V, Montplaisir, BP 46, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.780.311

fax: 00 216.71.781.056

AL BARAKA Groupe „DALLA AL BARAKA" d'Investissement et de Développement

Immeuble Best-Re, Zone Nord, Les Berges du Lac, BP 484, 1080 Tunis-Cedex

tel.: 00 216.71.860.355

fax: 00 216.71.861.011 - 014

e-mail: zk.albaraka@planet.tn

Nerezidentní banky (off shore) - celkem 8:

Beit Ettamouil Saoudi Tounsi (BEST Bank)

98, Avenue Hédi Chaker, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.790.000

fax: 00 216.71.780.235

e-mail: bestbank@planet.tn

North Africa International Bank (NAIB)

Avenue Kheireddine Pacha-Lot Ennassim Bourjel, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.950.800

fax: 00 216.71.950.840

e-mail: naib@planet.tn

AL-Ubaf International Bank (AIB)

Rue 8807 Montplaisir, 1002-Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.783.500

fax: 00 216.71.793.905

e-mail: alub.tn.@gnet.tn

L'Union Tunisienne de Banques (UTB) (nově Tunisian Foreign Bank)

Rue 8011 Espace Tunis Bloc 4-eme étage, Montplaisir 1002, Tunisie

tel.: 00 216.71.950.100

fax: 00 216.71.950.016

e-mail: utn-tunis@yahoo.fr

Tunis International Bank (TIB)

18, Avenue des États Unis- BP. 81, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.782.411

fax: 00 216.71.782.479

e-mail: tibl.tib@planet.tn

Loan and Investment Company (LINC)

Complex Mechtel, Avenue Ouled Haffouz, 1002 Tunis-Belvédère, Tunisie

tel.: 00 216.71.847.459

fax: 00 216.71.847.459

CitiBank (of shore)

53, Avenue Jugurtha, 1002 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.790.066

fax: 00 216.71.785.556

Je ve 100% vlastnictví americké skupiny Citigroup. Funguje jak na bázi on-shore, tak i off-shore.

Arab Banking Corporation (ABC) (off shore)

ABC Building-les Berges du Lac, 2045 Tunis, Tunisie

tel.: 00 216.71.861.861

fax: 00 216.71.860.921

e-mail: abctunis@arabbanking.com

Je ve 100% vlastnictví Arab Banking Corporation. Funguje jak na bázi on-shore, tak i off-shore.

Zastoupení zahraničních bank

- Bankers Trust Company
- The Arab Investment Company
- Credit Lyonnais
- Credit Bank
- Société Générale

Hlavní státní pojišťovny

La Société Tunisienne d' Assurance et de Reassurance (STAR)

Square avenue de Paris, Tunis, Tunisie;

tel.: 00 216.71.256.800, 333.248

fax: 00 216.71.340.835, 341.932

La Compagnie Tunisienne d' Assurance du Commerce Exterieur (COTUNACE)

Rue 8006, Cité Monplaisir, 1002 Tunis, Tunisie

tell.: 00 216.71.783.000

fax: 00 216.71.782.539

e-mail: cotunace2@email.ati.tn

web: www.cotumace.com.tn

Hlavní soukromé pojišťovny:

Le Groupement des Assurances de Tunisie (GAT)

La Société Tunisienne d' Assurance et de Reassurance (ASTREE)

45, Avenue Kheireddine Pacha, BP 780, 1080 Tunis-Cedex, Tunisie

tel.: 00 216.71.792.211

fax: 00 216.71.794.723

La Compagnie Méditerranéenne d' Assurance et de Reassurance (COMAR)

26, Avenue Habib Bourguiba, 1001 Tunis; Tunisie

tel.: 00 216.71.340.899

fax: 0 216.71.344.778

e-mail: dir.comar@planet.tn

Poznámka: Začátkem října 2001 byl v Tunisku zaveden celostátní systém plateb elektronickou cestou za podmínky trvalého aktiva na osobních účtech s cílem snížení pracnosti vyřizování velkého počtu klasických šeků.

5.5. Daňový systém

Během minulých deseti let byla v Tunisku uskutečněna řada reforem s cílem postupně zavést daňový systém, obvyklý ve vyspělých zemích. Výsledkem reforem je nynější jednotný systém zdanění příjmů fyzických osob, zjednodušení systému zdanění rozděleného zisku a kapitálových výnosů, zavedení

daně z přidané hodnoty namísto daně z obrátu. Proces reforem daní je nyní v zásadě ukončen. Míra otevřenosti tuniského trhu je v současné době odhadována na 94 %.

Daňový systém rozlišuje rovnou daň pro příjmy fyzických osob a odvody ze zisků pro společnosti a podniky. Daň pro společnosti je všeobecně ve výši 30 % a 10 % pro zemědělské podniky, řemeslnou výrobu a drobná řemesla. Daň z přidané hodnoty (TVA – Taxe sur la valeur ajoutée) je aplikována ve výši 18 % všeobecně s dvěma výjimkami: 6 % na tzv. citlivé produkty (především základní potravinářské výrobky) a 10% pro některá zařízení a služby. Luxusní zboží, jehož seznam je limitován (v roce 2006 byl zredukován), podléhá 29 % dani.

6. Zahraniční obchod země

Krok za krokem pokračuje tuniský zahraniční obchod v rozvoji a v integraci do světové ekonomiky, i když mezinárodní kontext není nejstabilnější. Lze vypočítat vývoj od ekonomiky založené na vývozu surovin a agrárních produktů, krátce po získání samostatnosti k ekonomice orientované na přidanou hodnotu, vědomosti a technologii. Proces začal v 70. letech a textilní odvětví se postupně prosadilo ve všech regionech jakožto primární průmyslová aktivita a primární zdroj zaměstnanosti a exportu. Textilní a oděvní průmysl těžil z blízkosti evropského trhu po tři desetiletí, byl však posléze předstihnut průmyslem strojírenským a elektrotechnickým. Vznik masové výroby automobilů podpořil vznik továren na výrobu automobilových komponentů, zejména kabelových svazků. Dnes Tunisko exportuje i komponenty pro letadla a jelikož Tunisko nedisponuje významnou surovinovou základnou, vsadilo na lidský faktor, jeho dovednost a znalosti, a na služby, kde má značné komparativní výhody.

Tomu odpovídá i současná skladba tuniského zahraničního obchodu: průmysl a elektrotechnika - podíl 34 %, export v roce **2010** - 5397 mil USD, textil a oděvy - podíl 22 %, vývoz 2010- 3364 mil USD, energie a minerální oleje - 14 %, export - 2253 mil. USD, těžba+fosfáty a jejich deriváty - 9%, export 1410 mil. USD, zemědělství a potravinářství - 8 %, export - 1239 mil. USD, ostatní - 9 %, export- 1371mil. USD.

Sestupný trend tuniského zahraničního obchodu byl zřejmý už koncem roku 2008, vývoj ukazatelů zahraničního obchodu ukazují následující tabulky (viz kap. 6.1). Revoluční měsíce roku 2011 propad dále prohlubovaly. Na propadu tuniského zahraničního obchodu se podílely hlavní měrou energetické produkty (-35 % při vývozu, -43 % při dovozu), zemědělské výrobky a potraviny (-12 % při vývozu, -27 % při dovozu) a v neposlední řadě rudy a fosfáty (-50 % při vývozu, -70 % při dovozu). K poklesu došlo především v důsledku velkých výkyvů cen těchto komodit na světových trzích.

Celkové statistiky roku 2011 prozatím nejsou zveřejněny.

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

	2006	2007	2008	2009	2010
Export zboží a služeb, běžné ceny, %	11,3	20,9	20,8	-13,9	14,6
Dovoz zboží a služeb, běžné ceny, %	15,3	20,5	22,8	-13,1	19,1
Export (% HDP)	50,8	51,1	53,6	45,0	47,8
Dovoz (% HDP)	53,1	53,0	58,7	47,9	52,9

Zdroj: Ministerstvo plánování a mezinárodní spolupráce

Vývoj zahraničního obchodu Tuniska (mil. USD)

Rok	Dovozy CAF	Vývozy FOB	Deficit	Míra pokrytí dovozu %
2006	14 802	11 513	3 289	77,8
2007	18 083	11 513	6 570	79,4
2008	22 378	17 491	4 887	78,2
2009	19 150	17 491	1 659	75,2
2010	23 835	21 568	2 267	n.a.

Zdroj: Banque Central de Tunisie

Při přepočtech TND na USD byl pro rok 2009 použit průměrný statistický kurz 1 USD = 1,30 TND.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

V době zpracování této Souhrnné teritoriální informace (březen 2011) byly k dispozici pouze předběžné, zatím nezpřesněné výsledky zahraničního obchodu Tuniska:

Zahraníční obchod Tuniska (v tis. TND)

Země	2010 export	2010 import	2010 saldo	2009 export	2009 import	2009 saldo
Belgie	458 531	667 324	-208 793	430 707	515 572	-84 865
Francie	6 749 787	6 010 943	738 844	9768	41 405	-31 637
Německo	1 987 387	2 429 675	-442 288	5 770 681	5 169 243	601 438
Itálie	4 674 511	5 555 357	-880 846	4 095 099	4 209 087	-113 988
Nizozemsko	515 512	632 460	-116 948	313 567	383 901	-70 334
Španělsko	912 238	1 461 545	-549 307	656 189	1 166 886	-510 697
Velká Británie	1 180 956	540 741	640 215	925 471	467 629	457 842
Česká republika	14 093	132 791	-118 698	4 013	100 164	-96 151
EU celkem	17 211 912	19 414 589	-2 202 677	14 367 136	16 181 558	-1 814 422
Evropa celkem	17 955 970	22 653 252	-4 697 282	454 317	2 466 919	522
Alžírsko	679 689	889 982	-210 293	608 185	674 466	-616
Libye	1 048 533	406 347	642 186	1 121 160	754 449	-50 369
Maroko	332 142	141 894	190 248	282 199	88 770	-545 836
SAM celkem	2 095 439	1 441 008	654 431	2 035 181	1 520 619	-94 635
Ghana	24 743	4 803	19 940	14 574	189	14 385
Egypt	132 213	247 405	-115 192	110 340	225 844	-115 504
Afrika celkem	2 759 208	1 816 769	942 439	2 554 034	1 851 773	-20 126 020
Kanada	28 130	145 147	-117 017	64 463	164 536	-66 281
USA	556 292	1 276 356	-720 064	265 294	1 027 657	366 711
Argentina	2 614	214 683	-212 069	7 279	217 681	193 429
Brazílie	165 375	357 792	-192 417	13 427	266 115	20 703
Mexiko	2 095	90 165	-88 070	15 134	56 840	-41 706
Amer. kont.celk.	784 222	2 207 439	-1 423 217	505 257	1 811 348	-1 313 091
Jordánsko	15 763	30 657	-14 894	23 371	32 691	-9 320
Kuvajt	5 363	32 946	-27 583	2 655	63 599	-60 944
Katar	4 510	20 795	-16 285	8 795	12 178	-2 248
Saúdská Arábie	28 135	256 051	-227 916	35 267	144 963	-10 969
Sýrie	46 317	24 975	21 342	38 683	13 591	25 092
S.A.E.	127 384	138 433	-11 049	74 176	96 918	-22 742
Země BV	267 317	538 833	-271 516	228 021	396 023	-168 002
Čína	67 461	1 924 805	-1 857 344	93 834	1 287 466	-1 193 632
Taiwan	1 501	202 698	-201 197	378	149 128	-148 750
Indie	439 803	400 574	39 229	321 200	301 364	155 818
Írán	76 115	10 916	65 199	172 243	16 425	-246 766
Japonsko	85 691	447 662	-361 971	734 117	320 183	-1 701
Korea	9 357	496 013	-486 656	5 857	214 880	-86 945
Thajsko	821	220 839	-220 018	155	164 460	-73 472
Asie celkem	1 175 203	4 631 714	-3 456 511	972 166	3 248 068	-2 275 902

CELKEM	23 519 034	31 743 071	-8 224 037	19 469 200	25 692 400	-6 223 200
---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

6.3. Komoditní struktura

Hlavní vyvážené výrobky (v mil.TND)

	2009	2010	2010/2009 (v %)
AGRO-POTRAVINÁŘSKÉ VÝROBKY			
Olivový olej	533,4	444,4	83,3
Ryby, krevety apod.	181,9	184,6	101,5
Datle	237,7	286,0	120,3
Citrusové plody	21,5	21,9	101,8
ENERGIE A PALIVA			
Ropa	2 093,3	2 979,2	142,3
Ropné výrobky	544,4	334,7	61,5
SUROVINY, FOSFÁTY, DERIVÁTY			
Surové fosfáty	54,9	81,5	148,4
Kyselina fosforečná	418,0	518,5	124,0
Deriváty kys. fosforečné	502,2	767,9	152,9
Superfosfát	377,6	360,1	95,4
Soli	9,6	34,7	361,4
Zinek	31,3	52,1	166,4
TEXTIL, ODĚVY A KŮŽE			
Pletařské výrobky	1 158,6	1 186,1	102,4
Konfekce	3 013,5	3 192,7	105,9
Tkaniny	412,2	486,1	117,9
Orient. koberce	2,6	3,0	115,4
Vysoké boty a holínky	209,2	216,2	103,3
Obuv nízká	472,5	586,0	124,0
Výrobky z kůže	92,2	106,9	115,9
PRODUKTY STROJÍREN.ODVĚTVÍ,ELEKTROA OSTATNÍCHPRŮMYSL. SEKTORŮ			
Cement	132,8	149,0	112,2
Papírenská surovina	7,8	7,8	0
Oleje pro kosmetický průmysl	74,6	89,4	119,8
Farmaceutické výrobky	41,2	38,3	92,9
Výrobky z plastu	342,5	436,3	127,4
Pneumatiky a výrobky z kaučuku	61,5	70,3	114,3
Keramické výrobky	108,1	118,2	109,3
Dráty a elektr. kabely	1 353,5	1 850,3	136,7
Transformátory	178,1	468,2	262,9
Podvozky a náhradní díly	300,9	322,4	107,1

Zdroj: Státní statistický úřad, Tunis

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Tuniský celní systém je poznamenán určitou neprůhledností a zůstává terčem kritiky zahraničních vývozců a tuniských dovozců. Také z tohoto důvodu se doporučuje vstupovat na tuniský trh ve spolupráci s místním partnerem.

Koncem roku 2001, v rámci adaptace tuniské legislativy v duchu dohody s WTO, kterou tuniská strana ratifikovala, byla zavedena nová metoda oceňování dovážených výrobků, tzv. taxace, za účelem stanovení celních poplatků, a to na základě reálné hodnoty zboží, uváděné na fakturách při dovozu zboží do Tuniska. Před zavedením této metody určovaly tuniské celnice paušální poplatky na dovozy podle své vlastní moci, což bylo opakovaně kritizováno. V rámci nového režimu je částka za celní odbavení na dovážené zboží určována z kontraktační hodnoty, tedy z ceny, která je uvedena na faktuře.

V rámci opatření pro posílení tuniské ekonomiky vydal tehdejší prezident Ben Ali 21. listopadu 2006 rozhodnutí, podle něhož bude zkrácena doba pro odbavení zboží v přístavech a na letištích na nezbytné minimum, dojde ke zkrácení lhůt pro proclení zboží na maximálně 24 hodin (od doby předložení celní deklarace) a ke snížení cel při dovozech zboží ze zemí mimo EU.

Tuniská strana často uplatňuje tzv. technické kontroly, analýzy jakosti výrobků, složení materiálů ap. Kontrolami se mj. snaží docílit, aby dovozy do Tuniska byly realizovány prostřednictvím tuniských dovozců, případně společnostmi s minoritní zahraniční účastí. Praxe kompenzačních vývozců zůstává nadále aktuální v oborech strojírenství, elektrotechniky, oděvního průmyslu a v oboru dopravních prostředků.

Celní zákoník

Od celního zákoníku (Code des douanes), který vstoupil v platnost 1. ledna 2009, se očekával především „grand lifting“ stávajícího celního zákoníku, především zkrácení a zjednodušení celní procedury. Nový celní zákoník odrazil změny, ke kterým v Tunisku došlo v minulých letech v oblasti práva, daní, zahraničního obchodu, ale i na základě ústavních změn. Tunisko muselo své celní předpisy přizpůsobit mezinárodním závazkům, které vyplynuly z uzavření Asociační dohody s EU, z otevření Zóny volného obchodu či přijetí země do Světové obchodní organizace. Zákoník přinesl následující změny:

- Zvyšuje záruky podnikatelů, zavádí vyšší transparentnost právního systému a posiluje roli soudců v případě stížností na činnost Celní správy.
- Zjednodušuje některé procedury celního řízení, vytváří specifický režim tzv. Zones d'activités logistiques (ZAL) umožňujících pružněji operovat se zbožím v celním prostoru.
- Nahrazuje stávající režim dočasného dovozu zboží „Admission temporaire“ novou formou, nazvanou „Régime de perfectionnement actif“.
- Zvyšuje ochranu domácí ekonomiky proti dumpingu.
- Poprvé se zaměřuje na boj proti padělkům a na ochranu obchodních značek.

S účinností od 1. ledna 2008 je pohyb průmyslového zboží, uvedeného ve 4 seznamech Asociační dohody z roku 1995, mezi Tuniskem a Evropskou unií, plně liberalizován. Volný pohyb zboží se netýká zemědělských a potravinářských výrobků, které jsou zatím chráněny celními bariérami. Jednání o volném obchodu se zemědělskými výrobky a službami budou pokračovat tak, aby do roku 2012 bylo dosaženo úplné liberalizace obchodu mezi Tuniskem a Evropskou unií.

6.5. Ochrana domácího trhu

Domácí trh je nadále deklarován jako otevřený, dovoz více než 90 % výrobků je liberalizovaný, celková výše celní ochrany domácího trhu se uvádí ve výši 25 % a je nepochybné, že otevírání bude i dále pokračovat. To se týká především vztahu k zemím EU, kde se předpokládá odbourání všech cel do roku 2012.

Vzhledem k nevyvážené struktuře zahraničního obchodu a zatím nižší výkonnosti domácí ekonomiky je však tuniská ekonomika stále zranitelná. Stát proto sleduje a do určité míry reguluje vstup některých výrobků na tuniský trh a snaží se vyvažovat případná rizika. Tyto zásahy se projevují zejména snahou spojit perspektivu zvýšených dovozů s perspektivou zahraničních investic nebo s jinými mimoobchodními výhodami.

6.6. Zóny volného obchodu

V Tunisku jsou v současné době 2 zóny volného obchodu, kde zahraniční firmy mohou umístit nejen svá distribuční centra, ale i průmyslovou výrobu zboží, určeného jak pro místní trh, tak pro reexport. První zóna, ve městě **Bizerte**, je určena pro sever, se směřováním na Alžírsko, druhá, ve městě **Zarzis**, je určena pro jih, se směřováním na Libyi.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Tuniská republika se svým současným liberálním trhem (proces liberalizace tuniského trhu pokračuje v souladu se závazky plynoucími z Asociační dohody uzavřené mezi Tuniskem a EU), který v zásadě respektuje závěry uruguayského kola GATT a následně zásady WTO, představuje v regionu arabských států Maghrebu pro Českou republiku tradičního a spolehlivého obchodního partnera. Platí to o to víc v posledním období, kdy je prostřednictvím své Asociační dohody v trvalém ekonomickém a obchodním styku s vyspělým trhem většiny západoevropských zemí.

Česko-tuniský obchod, nehledě na globální finanční krizi, se v posledních letech stabilizoval v rozmezí 80 - 90 mil. USD p.a. České podnikatelské veřejnosti není dosud příliš známo, že v Tunisku již podniká několik prvních česko-tuniských smíšených podniků a na tuniském trhu panuje povědomí o kvalitách vybraného českého zboží.

Mezi hlavní překážky, bránící českým výrobcům proniknout na tuniský trh, patří vedle geografické vzdálenosti jazyková a kulturní bariéra. Dalšími bariérami jsou do určité míry i doznívající ochranná politika státu, deficitní obchodní bilance, vysoká zahraniční zadluženost, ale i neexistence stálého zastoupení velké české společnosti. Citelně také chybí smíšená česko-tuniská obchodní komora, která by byla zdrojem aktuálních informací a pomáhala oběma stranám při řešení případných sporů.

Jisté zlepšení spolupráce by mohlo přinést další zasedání **Česko - tuniské smíšené komise**, jejíž druhé zasedání se plánuje v Tunisu v roce **2012**.

Pro uplatnění českých firem existuje v Tunisku dostatečný prostor. Výhodou teritoria je poměrně dobrá infrastruktura, která se v poslední době rozvíjí a kvalitativně zlepšuje. Rovněž politické události minulého roku snad přispějí k ještě většímu otevření a transparentnosti tuniské ekonomiky vůči evropským a dalším partnerům.

7.1. Smluvní základna

Tuniská strana přijala rozdělení bývalé ČSFR a bez průtahů bylo sukcedováno nástupnictvím České republiky do všech smluvních dokumentů. Od počátku 90. let byly uzavírány především prakticky orientované smluvní dokumenty.

V ekonomické oblasti tak byly uzavřeny následující bilaterální dohody:

- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění a odstranění daňových úniků v oblasti daní z příjmu a z majetku z 14. 3. 1990, v platnosti od r. 1992;
- Obchodní dohodu z 16. 4. 1994, v platnosti od r. 1995 (včetně doložky nejvyšších výhod);
- Dohoda o podpoře a ochraně investic z 6.1.1997, v platnosti od r. 1997;
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou Tuniské republiky a vládou České republiky - dohoda byla podepsána v rámci oficiální návštěvy prezidenta V. Klause v Tunisku dne 16. dubna 2009 v Centru pro podporu vývozu (CEPEX). Za českou stranu dohodu podepsal náměstek ministra průmyslu a obchodu Martin Tlapa, za tuniskou stranu jeho protějšek, státní tajemník Ministerstva obchodu a řemesel, pověřený zahraničním obchodem, Chokri Mamoghli. Dohoda nahrazuje v oblasti ekonomické spolupráce Obchodní dohodu z r. 1994, která byla po vzájemné dohodě zrušena a přestala platit dnem vstupu České republiky do Evropské unie, tj. k 1. 5. 2004. Dohoda vstoupila v platnost 6. října 2009.

Pojišťovací společností EGAP Tunisko řadí do 3. kategorie rizikovosti pojišťování úvěrů. V rámci arabských zemí se tak řadí ve spolehlivosti za země Zálivu a Maroko.

Tuniská republika patří mezi země s dobrou platební morálkou. Z české strany neexistují žádné nedobytné pohledávky. Poskytnutý úvěr z roku 1976 (75 mil. švýc. franků) byl tuniskou stranou v roce 1995 plně uhrazen, včetně úroků.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Obchodní výměna mezi ČR a Tuniskem (v mil. USD)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obrat	Bilance
2006	41 679	51 938	93 617	- 10 259
2007	38 663	41 672	80 335	- 3 009
2008	53 714	32 173	85 887	21 541
2009	61 036	37 023	98 059	24 013
2010	90 281	58 921	149 202	31 360
2011	88 618	110 628	199 246	-22 010

Zdroj: Český statistický úřad, výsledky aktualizovány k 01.03.2012

Po rozdělení Československa došlo v relaci Česká republika – Tunisko k přechodnému poklesu obchodní výměny, který se však podařilo zastavit již v roce 1994 a najít postupně nové možnosti odbytu běžného zboží. Rekordní výše vývozu do Tuniska bylo dosaženo v roce 1995, kdy český vývoz dosáhl hodnoty 42,640 mil. USD. Obchodní bilance skončila přebytkem ve prospěch ČR ve výši 41,6 mil. USD. Ještě v následujícím roce 1996 byl český export do Tuniska na vysoké úrovni a dosáhl hodnoty 37,442 mil. USD. I v roce 2010 obchodní bilance skončila aktivním saldem ve prospěch ČR ve výši 33,1 mil. USD. (Pozn.: K vysokým exportům výrazně přispěl kontrakt na dodávku letounů a nákladních vozidel Tatra pro tuniskou armádu ve výši 67 mil. USD).

Počátkem devadesátých let minulého století došlo k poklesu, resp. stagnaci dovozu, po výpadku dodávek surových fosfátů, které pro vysoký obsah těžkých kovů přestaly být odebírány. V 80. letech přitom byly hlavní položkou dovozu. Navíc zpracovatelské kapacity po rozdělení ČSFR zůstaly na Slovensku. Je však třeba poznamenat, že od roku 1996 objem dovozů z Tuniska trvale stoupá.

Vzhledem k tomu, že se nepodařilo jinými komoditami hodnotově nahradit výše uvedený kontrakt, docházelo od roku 1997 ke každoročnímu poklesu v českém vývozu, který trval až do roku 2001, kdy se český vývoz do Tuniska, ve srovnání s rokem 2000, zvýšil o 22 %, dovoz o 14 % a obrat o necelých 18 %. Obchodní bilance r. 2001 skončila mírným deficitem v neprospěch České republiky (o -343 tis. USD).

Výsledky roku 2002 tento trend potvrdily, když český vývoz do Tuniské republiky dosáhl hodnoty 10,733 mil. USD; růst proti r. 2001 o 23,5 %. Naproti tomu tuniský vývoz do ČR dosáhl překvapivých 20,287 mil. USD a oproti roku 2001 dosáhl zvýšení o více než 224 %; vzájemný obrat se zvýšil o 175 %.

V roce 2003 byl potvrzen stoupající trend vzájemné výměny, zejména na straně českého vývozu, kdy jeho celková hodnota dosáhla 20,8 mil. USD a byla téměř 2x vyšší než skutečnost roku 2002. Tuniského zboží se dovezlo za 21,9 mil. USD a v porovnání s rokem 2002 došlo k nárůstu o 5,6 %. Vzájemný obrat dosáhl hodnoty 42,667 mil. USD.

Výsledky vzájemné obchodní výměny v roce 2004 opětovně potvrdily vzestupný trend. České vývozy do tuniského teritoria dosáhly hodnoty 23,564 mil. USD a dovozy dosáhly výše 22,812 mil. USD. Celkový obrat se zvýšil proti roku 2003 o 8, % ; z toho vývozy o 13,6 % a dovozy o 8,0 %. Obchodní bilance skončila s aktivem ve prospěch České republiky o 752 tis. USD.

V roce 2005 vzájemná obchodní výměna pokračovala ve vysoce vzestupném trendu. Vývoz ČR do Tuniska dosáhl 30,247 mil. USD, dovoz 34,245 mil. USD. Celkový obrat činil 64,452 mil. USD a oproti roku 2004 se zvýšil o 36,5%, z toho vývoz o 27,5 % a dovoz o 46,5 %. Obchodní bilance skončila pro ČR pasívem ve výši 3,950 mil. USD.

V roce 2006 byl potvrzen vzestupný trend vzájemné obchodní výměny. Vývoz ČR do Tuniska dosáhl 40,312 mil. USD, zatímco dovoz do ČR zaznamenal překvapivých 52,290 mil. USD. Celkový obrát činil 92,602 mil. USD a oproti roku 2005 se zvýšil o 38,3%, z toho vývoz o 28,8% a dovoz o 46,7%. Obchodní bilance skončila pro ČR pasívem ve výši 11,978 mil. USD.

V roce 2007 došlo k mírnému (-2 %) snížení vývozu z ČR ze 40,312 mil. USD na 39,515 mil. USD. Současně došlo i k poklesu (-25 %) tuniského vývozu z 52,290 mil. USD na 41,836 mil. USD a tím k výraznému snížení pasivní bilance z 11,978 mil. USD na 2,321 mil. USD.

I přes globální hospodářskou krizi zaznamenaly bilaterální obchodní vztahy mezi Tuniskem a Českou republikou v roce 2010 poměrně příznivý vývoj. Vývoz do Tuniska za 12 měsíců roku 2010 dosáhl 90,3 mil. USD a vzrostl tak o 47,9 %, obchodní obrát dosáhl 149,2 mil. USD a meziročně se zvýšil o 52,2 %. Rovněž dovoz z Tuniska se zvýšil z 37 023 mil. USD na 58,9 mil. USD, což představuje růst o 59 %. Obchodní bilance skončila aktivem na české straně ve výši 31,3 milionů USD.

Položky českého vývozu do Tuniska v roce 2010/2011

První místo v českém vývozu, dle nomenklatury SITC, zaujaly přístroje elektrického záznamu zvuku a obrazu v hodnotě 48,2 mil. USD, s podílem 53,4 % na celkovém vývozu. Dále následovaly tržní výrobky tříděné podle materiálu (třída 6) v hodnotě 11,4 mil. USD s podílem na celkovém vývozu 18,5 %. Třetí místo zaujalo průmyslové a spotřební zboží (třída 8) v celkové hodnotě 4,6 mil. USD s podílem 7,4 %, čtvrté místo pak chemikálie a příbuzné výrobky (třída 5) v hodnotě 4,2 mil. USD s podílem 6,8 %.

Z jednotlivých komodit to byly kromě již zmíněných přístrojů záznamové techniky zejména dopravní a přepravní prostředky (díly letadel), silniční vibrační válce, lešení a bednění pro stavby, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, železo a ocel, kabely, rozvaděče, elektrické kondenzátory, kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, tkaniny a výrobky z nich, textilní, tiskařské a šicí stroje, vědecké přístroje a zařízení, zdravotnické výrobky, léky, pneumatiky, cigaretový papír a lepenka, výrobky ze skla, nepravé šperky, svítidla, plastické hmoty, nábytek a další.

Položky českého dovozu v roce 2010/2011

Zbožová skladba dovozu z Tuniska je komplementární k struktuře vývozu, přes vedoucí postavení záznamové a reprodukční techniky byla rozhodující třída 7 (stroje a dopravní prostředky) v celkové hodnotě 17,6 mil. USD a s podílem na celkovém českém dovozu 46,4 %. Dále následovala třída 8 (průmyslové spotřební zboží) v hodnotě 17,2 mil. USD s podílem 45,5 %. Třetí místo zaujala třída 5 (chemikálie a příbuzné výrobky) v celkové hodnotě 1,9 mil. USD s podílem na celkovém dovozu 5,1 %.

Z jednotlivých komodit to byly: oděvní výrobky a doplňky, obuv, výrobky z kůže, elektrická zařízení, soupravy zapalovacích kabelů, olejové filtry pro spalovací motory, přístroje a spotřebiče, strojní zařízení, ovoce (datle čerstvé a sušené, grapefruity), zelenina, indukční, spínače, výrobky k fotografickým účelům, přístroje k ochraně elektrických obvodů, měřicí a kontrolní zařízení, fosforečnany vápníku a další.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Uvádíme prvních dvacet pět nejdůležitějších položek vývozní i dovozní komoditní skladby v roce 2010

Vývoz (dle nomenklatury SITC)

Kód zboží	Název zboží	Hodnota (v tis.USD)
85	Příst. el. záznamu reprodukce zvuku TV obrazu	48 227
84	Reaktory, kotle, přístroje, nástroje mechanické	20 546
39	Plasty a výrobky z nich	5 994
82	Nástroje, náčiní, výrobky nožářské z kovu obec.	3 498
56	Vata, plst, textilie netkané, lana, provazy apod.	2 349

73	Výrobky te železa nebo oceli	1 995
40	Kaučuk a výrobky z něj	1 710
70	Sklo a výrobky skleněné	1 485
30	Výrobky farmaceutické	1 420
90	Přístroje optické, foto, kino, lékař. chirurgie ap.	1 285
88	Letadla, kosmické lodě a jejich součásti	1 099
11	Výrobky mlýnské, slad, škrob, inulin, lepek pšen.	1059
87	Vozidla motorová, traktory, kola aj. vozidla	912
94	Nábytek, lůžkoviny, svítidla, stavby montované	903
76	Hliník a výrobky z hliníku	823
86	Lokomotivy, vozy, zařízení dopravní mechanická	477
33	Silice, rezinoidy, přípravky kosmetické, toaletní	450
32	Výtažky, taniny, barvy, pigmenty, laky, tmely	378
44	Dřevo, uhlí dřevěné, výrobky dřevěné	343
27	Paliva, oleje a výrobky, látky živичné, vosk	271
68	Výrobky, z kamene, sádry, cementu, osinku, slídy	261
52	Bavlna	207
96	Výrobky různé	187
48	Papír, karton, lepenka a výrobky z nich	166
71	Perly, drahokamy, drahé kovy, výrobky bižuterie	159

Dovoz (dle nomenklatury SITC)

Kód zboží	Název zboží	Hodnota (v tis. USD)
85	Příst. el. záznamu reprodukce zvuku, TV obrazu	37 631
62	Oděvy, doplňky oděvní jiné než pletené, háčkov.	9 155
64	Obuv, kamaše apod., výrobky, části těchto výrobků	5 317
61	Oděvy, doplňky oděvní pletené, háčkované	5 081
84	Reaktory, kotle, přístroje a nástroje mechanické	1 370
28	Výrobky chemické, sloučeniny kovů, zemin, prvků	1 235
90	Přístroje optické, foto, kino, lékař. chirurgie ap.	1 125
71	Perly, drahokamy, drahé kovy, výrobky bižuterie	536
08	Ovoce, ořechy, jedlé slupky citrus. plodů	515
17	Cukr a cukrovinky	229

63	Výrobky textilní, jiné oděvy, obnošené hadry	138
95	Hračky, hry, sportovní potřeby	130
42	Výrobky kožené, sedlářské, řemenářské apod.	101
40	Kaučuk a výrobky z něj	82
56	Vata, plst, textilie netkané, lana, provazy apod.	69
39	Plasty a výrobky z nich	55
87	Vozidla motorová, traktory, kola aj. vozidla	51
73	Výrobky ze železa a oceli	48
25	Sůl, síra, zeminy a kameny, sádra, vápno, cement	44
96	Výrobky různé	41
88	Letadla, kosmické lodě, jejich součásti	38
94	Nábytek, lůžkoviny, svítidla, stavby montované	36
07	Zelenina, rostliny, hlízy, kořeny požitelné	33
13	Šelak, gumy, pryskyřice aj. šťávy, výtažky rostl.	26
33	Silice, rezinoidy, přípravky kosmetické	23

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

V posledním období klade tuniská vláda důraz na rozvoj nejmodernější telekomunikační techniky (mobilní síť a telekomunikace vůbec). Z tradičních komodit přetrvává z tuniské strany zájem o dovozy především oceli a výrobků ze železa a oceli, dále o lisy, formy, obráběcí stroje a nástroje, chemické výrobky, strojírenská zařízení včetně náhradních dílů, přízi, textil, stavební stroje, zdravotnická zařízení a materiál, ploché sklo pro stavebnictví, progresivní stavební technologii a materiály, pneumatiky a ze zemědělského sektoru o zemědělskou techniku (zejména celá škála traktorů od velkých až po malé s rozšířeným příslušenstvím - klade se zejména požadavek na spolehlivost a dlouhou životnost v těžkých podmínkách) a o sušené mléko.

Z investičních dodávek je stále nejperspektivnější strojírenství pro ekologii a z poslední doby je to také vše, co souvisí se sběrem, tříděním, zpracováním a ekologickou likvidací pevného komunálního a průmyslového odpadu. Jako první pilotní projekt byla vybudována spalovna na okraji velkého Tunisu s nákladem cca 100 mil. USD s následným využitím odpadového tepla pro výrobu elektrické energie. Stranou nelze nechat ani smělé tuniské plány na vybudování moderní dopravní infrastruktury (silnice, železnice, přístavy, plyno- a ropovody), inženýrských sítí, rafinérie nebo modernizaci telekomunikační sítě.

Tam všude se mohou čeští dodavatelé uplatnit a navázat na velmi doboru pověst českých exportérů a na kvalitu českých výrobků.

Samostatnou kapitolou zůstává vodní hospodářství, zejména otázka výroby, přepravy a úpravy pitné vody pro velké aglomerace (řada těchto programů je spolufinancována Evropskou investiční bankou), odsolování mořské vody k výrobě pitné a užitkové vody, dále čisticích stanic (včetně průmyslových odpadních vod), výstavba údolních přehrad na zachycování dešťové vody a její následné využívání na zavlažování zemědělské půdy, zavlažovací systémy a budování protipovodňových opatření.

Z novějších investičních megaprojektů se v roce 2010 často hovořilo o společném tunisko-česko-americkém turistickém komplexu v Hammametu, považovaném za jeden z nejdůležitějších v regionu Středozeří, který má poskytnout zaměstnání až 12 000 osob. Na budování tohoto komplexu o cca 650

apartmánech se velkou měrou podílí (vč. materiálových subdodávek z ČR) stavební firma Pozemní stavby Jihlava. Rok 2011 však práce na projektu utlumil.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Ve vývozu byly v roce 2010 na tuniském trhu aktivní zejména tyto české firmy:

- TECHNOEXPORT, a.s., Praha, AMMANN CZECH REPUBLIC, N. Město n/M, SHELL CZ, a.s., Praha, BONTAZ C.CZ, s.r.o., Velká Dobrá, FRAENKISCHE CZ, s.r.o., Jihlava, DRIESSEN INTER., s.r.o., Plzeň, STV, SPOL, s.r.o., Vsetín, AMPHENOL, o.s., Ostrov, TRW VOLANT, a.s., Praha, TYCO ELECTRONICS CZECH, Kuřim, ASBICS, ORG.SL., Česlice, BARUM CONT. s.r.o., Otrokovice, REHAU, s.r.o., Čestlice, IVAX PHARMACEUTICALS, Opava.

V dovozu byly v stejné době aktivní tyto české firmy:

- C&A MÓDA, v.o.s., Brno, VALEO AUTOKLIM, s.r.o., Rakovník, BATA, a.s., Zlín, BELLINDA, s.r.o., D.Řečice, PROVIT, a.s., Praha, ŠKODA AUTO, a.s., M. Bolešlav, LA TORRE, s.r.o., Praha, DRE, s.r.o., M.Boleslav, ITW PRONOVIA, s.r.o., V. Bíteš, BULL, s.r.o., Praha, RIEKER BOHEMIA, s.r.o., Praha, SLAV. KRM.SMĚSI, Bučovice, PROMOD CZ, s.r.o., Praha, AGROPOL TRADING, s.r.o., Praha, TRW VOLANT, a.s., Praha.

Do roku 2000 nepůsobily v Tuniské republice žádné společné česko-tuniské podniky, pouze Škoda Plzeň vedla v roce 1996 jednání s tuniským partnerem o založení společného podniku Škoda Maghreb Trading, zaměřeného na obchod. Vzhledem k neserióznímu přístupu tuniského partnera a nemožnosti volného transferu zisku bylo od tohoto záměru v roce 1997 upuštěno.

V průběhu roku 2001 krátkodobě vyvíjela činnost smíšená česko-tuniská firma SAPS Tunisie, s.r.o., podnikající v oblasti stavebnictví (česká účast 50 %). Své aktivity však v průběhu roku 2002 ukončila. V roce 2006 připravovala založení smíšené společnosti firma PINELLI Tunisie (distribuce energetických nápojů). Po roce zkušebního provozu svou činnost již neobnovila.

V Tunisku vyvíjejí obchodní činnost 4 smíšené česko-tuniské společnosti, a to:

- PLAZMA-GLASS Tunisie (úpravy tabulového skla dováženého z ČR),
- ALUPLAST GLASS Tunisie (výroba a montáž aluminiových okenních a dveřních rámců),
- GEOSAN Tunisie (stavební práce),
- RAVAK Tunisie (distribuce akrylátových van a sprchových koutů)

Společnost GEOSAN GROUP, Kolín zvítězila v lednu 2006 ve výběrovém řízení na výstavbu paláce „Cité de la Culture“ v Tunisu v hodnotě 40 mil. eur. V roce 2006 se jednalo o jeden z "megaprojektů" zadaných bývalým režimem prezidenta Ben Aliho. V březnu 2006 byla v centru hlavního města slavnostně zahájena první etapa stavebních prací. Vlivem politicko-sociálních změn z přelomu roku 2010/2011 došlo k výraznému zpoždění v realizaci. V současné chvíli se čeká na obnovení prací, kterým dává zelenou i současná tuniská vláda.

Aktivitu od roku 2008 vyvíjí na tuniském trhu také PSJ a.s., Jihlava, která ve 4. čtvrtletí 2008 podepsala s tuniskou firmou MTM největší stavební kontrakt v česko-tuniských obchodních vztazích. Podle kontraktu v hodnotě 56 milionů eur (asi 1,5 miliardy korun) postaví tato společnost v přímořské rezidenční čtvrti Hammamet (70 km JV od Tunisu) celkem 569 apartmánů. Finanční krytí zajišťuje Česká exportní banka, Praha, generálním dodavatelem jsou PSJ, Jihlava. Stavební práce na projektu nebyly prozatím zahájeny.

Firma PSJ působí v Tunisku od března 2008, kdy zvítězila ve výběrovém řízení na rekonstrukci námořního přístavu Tunis – La Goulette. Při rekonstrukci přístavu byla zvýšena kapacita kotviště a rozšířeno turistické zázemí komplexu vč. výstavby obchodního centra a nové celní zóny. Rozsáhlá stavební akce v hodnotě 25 milionů eur byla dokončena v červnu 2009.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

V roce 2010/2011 směřoval zájem tuniských obchodníků zejména ke komoditám: broušené sklo, keramické výrobky, vodovodní kohouty, koupelnové vany a sprchy, nargile (pro vodní dýmky), poptávka na odborníky v lázeňství, elektromotory, šatoty a vyzdívka, elektromateriál, osvětlovací přístroje, dieselové motory, koupelnové doplňky, zařízení na přenos el. energie vysokého napětí, pozinkovaný plech, kancelářský papír, novinový papír, cigaretový papír, stavební sklo, skleněné růžence, radiátory a chladicí zařízení, ocelové a železné roury, trubky, ruční nářadí, dále různé produkty chemického průmyslu, stroje pro stavební a zpracovatelský průmysl, dřevobráběcí stroje, textilní příze a vlákna a dopravní prostředky (zájem o zastoupení automobilů Škoda).

V roce 2010/2011 OEÚ ZÚ Tunis zaslal CzechTradu pro zveřejnění na stránkách BusinessInfo informace o cca 50 mezinárodních tendrech vypsaných tuniskými ministerstvy a státními organizacemi. Jejich účinnost je z hlediska vstupu českých firem na tuniský trh zatím malá, nákup tendrových podmínek je spojen s jistou byrokracií a finančními převody z ČR do Tuniska kvůli platbám za tendrovou dokumentaci. Nicméně ve spolupráci se zastupitelským úřadem ČR lze proceduru zvládnout celkem racionálně.

Co se týče výrobní kooperace, je obvyklé, že takové nabídky bývají tuniskou stranou vyslovovány již během úvodních kontaktů. Zdrženlivost českých firem je však pochopitelná vzhledem k tomu, že nemívají praktické zkušenosti s vyššími formami spolupráce na tuniském trhu a významným faktorem, ovlivňujícím výsledky jednání, je i disponibilita potřebného finančního kapitálu.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

V oblasti **české zahraniční rozvojové spolupráce** ZÚ Tunis v roce 2012 naváže na loňský malý lokální projekt rozvojové spolupráce na podporu socio-ekonomické integrace svobodných matek v Tunisku. Realizátorem projektu je mezinárodní organizace ACT (Association de Cooperation en Tunisie) se sídlem v Tunisu, která v terénu spolupracuje s dalšími místními organizacemi. Vzhledem k úspěšnosti loňského projektu a stále rostoucí potřebě pomoci vyčleněným sociálně slabým skupinám v Tunisku se ZÚ Tunis rozhodl v malém lokálním projektu pokračovat. ZÚ projekt monitoruje a vyhledává další oblasti, do kterých by v budoucnu česká rozvojová pomoc mohla směřovat.

MZV ČR v roce **2012** poskytne v rámci české zahraniční rozvojové spolupráce v Tunisku **500 tis. Kč**.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance vzájemné výměny služeb

Zahraniční obchod se službami je důležitou charakteristikou českého zahraničního obchodu. Jelikož Česká národní banka sleduje ve své platební bilanci teritoriální diversifikaci v členění na jednotlivé skupiny zemí, je poměrně složité separovat jedno teritorium, které nás zajímá. Teritoriální struktura exportu služeb ČR zůstává v posledních letech poměrně stabilní s jednoznačnou tendencí nárůstu služeb do evropských zemí. Skupina afrických zemí, kam patří také Tunisko, se podílí na exportu služeb ca 6 %.

Statistické údaje ČNB v odvětví služeb mezi Českou republikou a Tuniskem v letech 2001 až 2010 ukazují trvale vysokou pasivní bilanci České republiky. S výjimkou roku 2004 dosahuje pasivní saldo v průměru téměř 1 miliardy Kč. Vzhledem k tomu, že na výdajích se podílejí téměř výhradně služby spojené se zájezdy českých turistů do tuniských letovisek, nelze ani v roce 2012 očekávat v této oblasti výraznou změnu.

V sektoru služeb činil celkový odliv investic z ČR do Tuniska 742 tis. USD, zatímco celkový příliv investic z Tuniska do ČR dosáhl 213 tis. USD.

Struktura exportu a importu služeb, nejvíce vyvážené a dovážené služby

Hlavní příjmy sektoru služeb jsou spojeny s leteckou dopravou, která se na nich podílí téměř 50 %. Mezi další poskytované služby v této oblasti patří silniční nákladní doprava, podílející se na příjmech 30 % a také služby v oblasti spojů, zejména poštovní, kurýrní a telekomunikační.

Na výdajích v sektoru služeb mají dominantní podíl (asi 80 %) cesty českých turistů do Tuniska v rámci zájezdů českých cestovních kanceláří. Zbývající podíl tvoří služby v oblasti spojů (služby poštovní, kurýrní a telekomunikační, franšízy a služby související s obchodem, částečně i služby technické a kulturní).

České firmy působící v oblasti služeb a vyhodnocení jejich zájmu o Tunisko

V oblasti služeb působilo v roce 2011 několik českých cestovních kanceláří zajišťujících především rekreační pobyty turistům z ČR na pobřeží Středozemního moře v oblíbených tuniských letoviscích Hammamet, Sousse, Monastir, Mahdia, Djerba či Tabarka. K hlavním cestovním kancelářím, nabízejícím destinaci Tunisko, patřila v minulém roce CK Čedok, Fischer, Exim Tours, Hammamet Travel Service, Blue Style, Megapolis, Net Travel, Ulysses, New Travel, Redo, Invia, Kovotour, A-Tour, Profi, AGM-Travel, NTC-Travel a několik dalších. Podle údajů Ministerstva turistiky přicestovalo v roce **2010** do Tuniska asi 140 tisíc českých turistů. V roce **2011** jen 67 tisíc.

Jako perspektivní se ukazuje zejména sektor letecké dopravy, silniční nákladní dopravy. Mezi služby lze za určitých podmínek zařadit i stavebnictví.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pro zaměstnávání cizinců (včetně občanů ČR) stanoví tuniský Zákoník práce v knize VII., kapitole II, čl. 258 a 259. Podle zákona musí každý cizinec, který chce vykonávat placenou práci v Tunisku, uzavřít pracovní smlouvu (Contract de travail) a vlastnit pobytovou kartu (Carte de séjour), na níž je uvedeno: „oprávněn k výkonu placené práce v Tunisku“ („autorisé à exercer un travail salarié en Tunisie“).

Pracovní smlouvu lze uzavřít na dobu maximálně 1 rok s možností prodloužení o 1 rok. O další roky lze smlouvu prodloužit v případě, že se jedná o zaměstnance zahraniční firmy, která v Tunisku realizuje rozvojový projekt schválený kompetentními tuniskými orgány. Takováto pracovní smlouva a její prodloužení musí být vidováno ministrem zaměstnanosti. Tuniská strana současně upozorňuje, že zaměstnání zahraničního pracovníka není možné v případech, které jsou ve výlučné kompetenci tuniských orgánů. (Pozn. ZÚ: s cílem udržet pracovní místa pro tuniské občany.) Platí, že každý zahraniční pracovník se musí do 48 hodin od zahájení práce v Tunisku zaregistrovat prostřednictvím svého zaměstnavatele v pracovním registru. Zahraniční pracovník také nesmí uzavřít novou pracovní smlouvu, pokud nebyla ukončena předchozí pracovní smlouva. Všeobecně platí, že zaměstnaný cizinec má stejná práva a povinnosti (podle tuniského zákoníku práce) jako tuniský zaměstnanec.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

České zboží je možné uplatnit na tuniském trhu za předpokladu předchozího průzkumu trhu, nejlépe prostřednictvím místního zástupce. Jeho úkolem je zajistit spolehlivé distribuční a prodejní kanály.

Vzhledem ke komplikovanosti různých vnitřních legislativních předpisů a četným vnitřním vazbám v tuniské podnikatelské komunitě a administrativě je třeba, aby se vážný zájemce o vstup na místní trh osobně dobře seznámil s místními podmínkami. Spolupráce s místním zástupcem je více než nutná. Chybou je litovat času na důkladné, avšak diskrétní prověření několika možností uplatnění. Zahraniční konkurence, zejména ze zemí EU, kromě tradičních vazeb, řeší problém zakládáním smíšených podniků (tato forma podniků je navíc podporována tuniským státem).

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Vzhledem ke komplikovanosti vnitřních legislativních předpisů a následných administrativních kroků je pro zájemce o vstup na tuniský trh nezbytné, aby se nejprve osobně dobře seznámil s místními podmínkami. Spolupráce s místním zástupcem je v tomto případě více než nutná. Současně se doporučuje diskrétní, avšak důkladné, prověření více možností uplatnění. Zahraniční konkurenční firmy, zvláště ze zemí EU, vedle dosavadních tradičních vazeb, řeší tuto problematiku zakládáním smíšených společností. Tato forma podnikání je navíc podporována tuniským státem.

Nejvýznamnější společnosti zabývající se obchodem, distribucí a reprezentací:

- **DALMAS** - strojírenství a stavebnictví
- **SAM** - dopravní technika, silniční stroje a traktory
- **SCIT** - obchod všeobecně, zprostředkování vazeb na Afriku, Blízký a Střední východ
- **SOTRADIES** - náhradní díly a příslušenství k dopravním prostředkům
- **MONOPRIX** - maloobchodní prodej - supermarkety
- **ULYSSE NEGOCE** - dovoz a distribuce různého zboží
- **CARREFOUR** - maloobchodní prodej - hypermarkety
- **GEANT** - maloobchodní prodej - hypermarkety

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Stát v praxi upřednostňuje zaměstnávání místních sil, přímé institucionální překážky zaměstnávání cizinců však neklade. Nicméně, zejména při zakládání české firmy nebo její organizační složky v Tunisku, má místní povolovací orgán zájem na tom, aby, jestliže se nejedná o specialisty, kteří nejsou na místním pracovním trhu k mání, byli zaměstnávány místní pracovní síly.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Přistoupení k založení společného podniku bez předchozích bohatých zkušeností z obchodování na tuniském trhu se nedoporučuje. I když tuniská legislativa zakotvuje přítomnost podniku se 100% zahraničním kapitálem, prozatím se stále prosazuje minimálně 50% účast tuniského partnera. V roce 2006 došlo k určitému „zmírnění“ podmínek pro založení podnikatelského subjektu v Tunisku, podle něhož by podmínky měly být stejné jak pro tuniského, tak pro zahraničního podnikatele.

Spojení se správně zvoleným místním partnerem je nezbytné, neboť při pokusu o zcela samostatný a nezávislý postup může český podnikatel narazit na zcela nečekané obtíže, a to i v případech, které se zdají být právně jednoznačně ošetřeny. V případech, kdy se uvažuje o exportu nebo reexportu, je

vhodné uvažovat o zřízení nerezidentní společnosti (off-shore), které je však spojeno se značnými investičními náklady.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Průnik na místní trh vyžaduje nemalé investice, z nichž podstatná část musí směřovat do propagace. Zkušenost ukazuje, že získání velkých, hlavně státních zakázek, vyžaduje stálé zastoupení v zemi. Vzhledem k nákladnosti reprezentace se jako teoreticky nejvýhodnější jeví možnost zastupování zájmů více partnerů jednou nebo několika firmami na smluvním základě.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Tuniský obchodně-právní systém se v hrubých rysech zásadně neliší od evropských standardů - obecným problémem je však malá efektivnost obchodního soudnictví. Ve významných obchodních případech je proto výhodné přímo do smlouvy zakotvit instanci, příslušnou pro řešení případných sporů, nejlépe evropskou. Vzhledem k jazykové bariéře a odlišnosti právního systému je řešení sporů právní cestou velmi obtížné, zdouhavé a neefektivní. Proto, aby se případ před soud vůbec nedostal, se doporučuje od samého počátku spolupracovat s místní advokátní anebo konzultační kanceláří.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Státní sektor hraje v Tunisku stále velice významnou roli a podle zákona 89/442 z 22. dubna 1989 jsou veřejné zakázky zadávány formou výběrového řízení. Oznámení o vypsání mezinárodního výběrového řízení je publikováno v celostátním tisku a od března 2007 i na webových stránkách. Lhůty pro předložení nabídky bývají pro českého dodavatele velice krátké, někdy kratší než 1 měsíc. Nedodržení termínu uzávěrky vede automaticky k vyloučení z mezinárodní soutěže. Podmínkou účasti ve výběrovém řízení bývá bankovní záruka, vystavovaná výhradně tuniskou bankou na základě protizáruky některé české banky, a to až na 6 měsíců. Výše záruky činí 1- 3% hodnoty nabízeného zboží. Výběrové řízení probíhá zpravidla v arabském a francouzském jazyce, pouze u technických částí se v ojedinělých případech připouští zpracování v angličtině.

Velvyslanectví ČR získává informace o tendrech a výběrových řízeních v rámci předplacené služby a zveřejňuje tyto informace ve spolupráci s agenturou CzechTrade na internetových stránkách portálu BUSINESSINFO. Pracovníci obchodního oddělení velvyslanectví rovněž pomohou s nákupem zadávací dokumentace.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Geografická vzdálenost, ale i jazyková a kulturní bariéra zvyšují transakční a marketingové náklady českých exportérů při přímých vztazích. Vzhledem k často nízké kapitálové vybavenosti a mnohdy také nezkušenosti v mezinárodně obchodních operacích zatím jen malý počet českých výrobců zpracovává tuniský trh přímo a aktivně. Systematická marketingová činnost českých firem nebyla v teritoriu zaznamenána. Zboží z České republiky je zpravidla nabízeno a propagováno pouze místním zástupcem.

K problémům tuniského trhu v současné době patří:

- velikost trhu, který je relativně malý, obchod se sousedními zeměmi podléhá politickým vlivům;
- obchodní a politické kruhy jsou propojeny;
- dozrávající ochrannářská politika státu;
- deficitní obchodní a napjatá platební bilance, vysoká zahraniční zadluženost;
- neexistence stálého zastoupení velké české společnosti;
- tunišští dovozci jsou navyklí na praxi preferenčních cen; české ceny jsou často vysoké;
- citelně chybí smíšená česko-tuniská obchodní komora, která by byla po praktické stránce důvěryhodným zdrojem pro aktuální informace obchodního charakteru a současně by byla nápomocna oběma stranám při řešení specifických problémů teritoria.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tunisko je členem Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO). I přes fakt, že je signatářem řady smluv v rámci této organizace, nezajišťuje dostatečnou ochranu práv v oblasti duševního vlastnictví. V teritoriu často dochází k porušování práv z ochranných známek. Na tržištích, v obchodech, ale i v supermarketech se lze velice často setkat s falzifikáty světových značek, nejčastěji u oblečení a hudebních nosičů. Tuniská vláda si je tohoto problému vědoma a přislíbila zřízení komise, která se touto problematikou bude zabývat. Nelze však očekávat, že v krátké době dojde v této oblasti k zásadním změnám.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

I když platební morálka tuniských zákazníků je v zásadě dobrá, doporučuje se, zejména při prvním kontraktu, potvrzený a neodvolatelný akreditiv. Tuniské zákony nedovolují platbu předem.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Termíny 2011/2012	Název veletrhu	Město	Organizátor
16. 12. - 25. 12. 2011	Veletrh kancelářského nábytku - Salon du Mobilier et Matériels de Bureaux	Tunis	SOFIT
16. 12. - 25. 12. 2011	Veletrh interiérů a vnitřních dekorací - Salon de l'Ameublement et de la Décoration - DAR DECO - JARDIN DECO	Tunis	SOFIT
27. 01. - 05. 02. 2012	Nábytkářský veletrh - le Salon du Meuble de Tunis	Tunis	SOFIT
22. 02. - 25. 02. 2012	Veletrh zahrady a příslušenství - INTERMED	Sfax	CCI
01. 03. - 04. 03. 2012	Veletrh zdraví - Tunisia Health Expo	Tunis	SOFIT
23. 03. - 01. 04. 2012	Veletrh výrobků řemeslné výroby - Salon de la Création Artisanale	Tunis	SOFIT
25. 04. - 28. 04. 2012	Veletrh cestovního ruchu - Marché International du Tourisme	Tunis	MAP
02. 05. - 05. 05. 2012	Veletrh laboratorního vybavení a techniky - Lab Expo	Tunis	SOFIT
16. 05. - 20. 05. 2012	Veletrh stavebnictví - Salon International du Batiment CARTHAGE	Tunis	SOFIT
06. 06. - 08. 06. 2012	Textilní veletrh - Salon Euro - Mediterranéen de l'habillement	Tunis	CEPEX
13. 06. - 16. 06. 2012	Veletrh průmyslu a inovací - Tunis Medindustrie	Tunis	CCI
říjen 2012	Veletrh zemědělství - Salon de l'Investissement Agricole	Tunis	APIA
listopad 2012	Veletrh nových podnikatelských	Tunis	SOFIT

	příležitostí - Salon de la Création d Entreprises	
--	--	--

Pro bližší informace o jednotlivých veletrzích doporučujeme internetové stránky www.mzv.cz/tunis, kontaktovat Zastupitelský úřad ČR v Tunisu nebo přímo organizátory akcí:

SOCIÉTÉ DES FOIRES INTERNATIONALES DE TUNIS

B.P.No1 - 2015 Le Kram - Tunisie

tel.: (00216) 71 730 111

fax: (00216) 71 730 666

e-mail: itf.com@kram.com.tn

SOGEFOIRES (Société Générale des Foires)

tel.: +216/71 787 933

fax: +216 /71 786 226

e-mail: info@sogefoires.com.tn

CIFCO (Centre International des Foires et des Congrès de Tunis)

tel.: +216/71 730 111

fax: +216/71 730 666

e-mail: ift.com@fkram.com.tn

web: www.fkram.com.tn

Ministère de la Culture

tel.: +216/71 562 661, +216/71 563 006

e-mail: mcu@ministeres.tn

9. Investiční klima

Tuniská revoluce přinesla zemi nejen svobodu, ale také dopady na zdejší ekonomiku. Podle prvních údajů Agentury na podporu zahraničních investic FIPA (obdoba českého CzechInvestu), celkem 25 zahraničních podniků nebo podniků se zahraniční účastí doznalo vážných škod, kdy některé z nich byly kompletně vypáleny, což vyvolalo ztrátu zaměstnání u 4000 osob. Rada zahraničních podniků trpí nadále stávkami a hrozí riziko, že provoz uzavřou.

21. Zpráva Investissement Network o investicích v regionu Středozeří konstatuje, že navzdory korupci, která zasáhla před revolucí vícero sektorů, má Tunisko ještě pořád svá želízka v ohni díky své relativní stabilitě, specializovaným pracovním silám s nevysokými mzdovými náklady a díky materiálním výhodám.

V současnosti se obnovuje postupně rytmus přílivu přímých zahraničních investic na úroveň obvyklou co do hodnoty i projektů. Jelikož se investiční klima v zemi zlepšuje, mnozí z investorů uvažují o instalaci nových provozů a o rozšíření těch stávajících. PZI roku 2010 se soustřeďovaly spíše na pobřeží a přes finanční a daňové pobídky zůstale vnitrostátní, prioritní regiony stranou investorského zájmu, což se podepsalo na vysoké míře nezaměstnanosti v daných oblastech.

Protože ale ekonomika země teprve vstřebává dopady politických a sociálních změn, budou se veškerá národohospodářská data v průběhu času ještě měnit a při práci s nimi je žádoucí si skutečný stav vždy ještě dodatečně ověřit.

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Tunisko je vstřícným prostředím pro investice v jakémkoliv hospodářském sektoru. Zahraničním investorům nabízí:

1. záruku volného investování; investor smí držet až 100 % kapitálu společnosti v průmyslovém odvětví;
2. zárukuvolného transferu zisku a kapitálu;
3. daňové pobídky;
4. finanční (dotační) pobídky;
5. administrativní podporu.

Zvláštní výhody jsou přiznávány výrobním exportujícím podnikům a podnikům zemědělským. V první řadě se jedná o desetileté daňové prázdny a o preferenční cla na dovoz surovin a polotovarů.

Vstup zahraničního kapitálu do výroby nepodléhá schvalování. Omezující je poměrně vysoká cena pozemků a slabší pracovní morálka u dělnických profesí.

Výhodou pro zahraniční investory je relativně kvalitní, disponibilní a nikoli drahá pracovní síla a poměrně dobrá infrastruktura, která se v poslední době rozvíjí a kvalitativně zlepšuje.

Na základě opatření, vyhlášených v listopadu 2006 bývalým tuniským prezidentem, se od roku 2007 podmínky pro zahraniční investory zlepšují. V platnost vstoupila následující rozhodnutí:

- zahraničním investorům byly nabídnuty širší možnosti pro investování ve formě koncesí;
- zahraničním akcionářům, jejichž kapitálový podíl ve smíšených společnostech činí více než 50 %, je umožněno spravovat účty těchto společností, a to včetně poskytování krátkodobých půjček z těchto účtů;
- došlo ke snížení daně ze zisku společností z 35 % na 30 %;
- byla přijata nová opatření pro zjednodušení přístupu nových společností na Tuniskou burzu;
- byl zpracován a schválen dodatek zákona o ochranných známkách a vzorech z roku 2001, který zvýšil minimální pokuty za padělky a napodobeniny ze současných 5 tisíc TND na dvojnásobek (cca 6 tis. EUR) a podstatně rozšířil pravomoci celních orgánů pro odhalování a zabavování padělků na hraničních přechodech

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Zahraniční investice dosáhly 1 796,5 mil. USD v průběhu roku 2010, z nichž 869,5 mil. USD byly přímé investice a 187,0 mil. USD obnášely investice portfoliové. Analýza PZI odhalila většinovou koncentraci do energetického a zpracovatelského sektoru, které zaznamenaly 1 036 mil. USD, resp. 408,7 mil. USD resp.

Výsledky roku 2010 umožnily:

- 204 firmám se zahraniční účastí zahájit výrobní fázi
- 232 zahraničních společností uskutečnilo expanzní operace jako součást jejich tuniských aktivit
- bylo vytvořeno 15 329 nových pracovních míst.

Přliv přímých zahraničních investic (PZI) (v mil. TND)

	2006	2007	2008	2009	2010
Přímé zahr. investice	10 333,4	11 490,4	13 000,6	14 052,0	15 551,6
Míra investic v % HDP	22,6	23,0	23,5	23,9	24,5
Meziroční nárůst míry investic	15,3	11,2	13,1	9,3	8,3

Zdroj: Ministerstvo plánování, FIPA

Přliv zahraničních investic dle sektorů (mil. TND)

Sektor	2006	2007	2008	2009	2010
Zemědělství	912,5	921,0	923,0	977,0	1 040,0
Zpracovatel. průmysl	1 138,1	1 249,1	1 486,6	1 419,8	1 675,0
Ostatní prům. odvětví	1 853,0	2 559,3	3 288,2	3 400,2	3 472,6
Služby	5 568,3	5 811,3	6 087,1	6 905,0	7 964,0
Zařízení pro veřejnost	861,5	949,7	1 215,7	1 350,0	1 400,0

Zdroj: Agentura pro podporu zahraničních investic, XII.plán rozvoje

Přliv přímých zahraničních investic do zpracovatelského průmyslu v r. 2010

Odvětví zpracovatelského průmyslu	Výše investic v mil.TND
Elektromechanická a elektronická zařízení	209,0
Textil a oděvy	98,9
Kůže a obuv	33,7
Stavební materiál	71,9
Chemie a kaučuk	257,9
Zemědělsko-potravinářské odvětví	26,2
Ostatní odvětví	18,0
Odvětví zpracovatelského průmyslu celkem	771,6

Zdroj: Agentura pro podporu zahraničních investic

Přehled zahraničních podniků v Tunisku v roce 2010 podle zemí

Země	Počet zahr. podniků	počet zaměstnanců
Země EU	2 664	260 941
- Francie	1 249	109 066

- Itálie	704	55 591
- Německo	267	47 629
- Belgie	214	21 962
- Malta	12	926
- Lucembursko	59	10 368
- V.Británie	88	11 281
- Nizozemsko	77	12 600
- Španělsko	57	4 328
- Portugalsko	45	2 993
Arabské země	220	30 720
- Saúdská Arábie	41	6 638
- Libye	52	5 242
- Spoj. arabské emiráty	14	5 502
Asijské země	25	3 381
- Čína	6	360
- Japonsko	8	758
Ostatní země	240	18 100
- USA	99	14 100
- Kanada	11	588
- Švýcarsko	82	11 881
- Turecko	22	1 480

Zdroj: Agentura pro podporu zahraničních investic

Hlavní zahraniční investoři v Tunisku (v abecedním pořadí)

- Autoliv
- Benetton
- British Gas
- Danone-STIAL
- Era
- Fuba Printed Circuits
- Gardeur
- Gruner AG
- Kaschke-ZKE
- Leoni AG
- Philips
- Pirelli-STIP
- Sociétés Générales-UIB
- Sedium Bag Technology
- Téléperformance
- Unilever
- Van de Velde
- Van Laack

Zdroj: Ministerstvo rozvoje a mezinárodní spolupráce

Na konci roku 2010 působilo v Tunisku celkem 3.273 zahraničních nebo smíšených firem, z toho 2.664 ze zemí Evropské unie. Francie již překročila „magickou hranici“ 1 tisíce podniků a s počtem 1.249 smíšených podniků se 109.066 zaměstnanci zaujímá suverénně 1. místo před Itálií, Německem a Belgií. Zahraniční a smíšené podniky zaměstnávaly v Tunisku ke konci roku 2010 téměř 313.284 pracovníků.

Rozlišení zahraničních podniků podle kapitálu

Kapitál	Počet podniků	Počet zaměstnanců
100% zahraniční	1 686	189 548
Smíšený	1 321	121 151
Celkem	2 007	310 699

9.3. České investice v teritoriu

Přímé zahraniční investice z ČR do Tuniska činily v roce 2009 dle statistik ČNB 742.500 USD. Data za rok 2010 a 2011 nejsou dostupná.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Jako nejperspektivnějších se jeví investice do oborů souvisejících s ekologií (strojírenská zařízení pro ekologii), tzn.:

- odsolování spodní (sladké) vody a mořské vody za účelem výroby pitné vody,
- výroba a přeprava pitné vody, úprava použité vody v průmyslu na další použití,
- čisticí stanice pro průmyslové podniky, velká města a města do 15.000 obyvatel, hotelové komplexy a hotely,
- v zemědělství zavlažovací zařízení,
- výstavba údolních přehrad na zachycování dešťových vod.

Tuniská vláda klade důraz na rozvoj nejmodernější telekomunikační techniky (mobilní síť a telekomunikace všeobecně) a na pořadu dne je otázka komunálního a průmyslového odpadu, jeho bezpečné a ekologické skladování a výstavba spaloven komunálního a průmyslového odpadu, ale také rozšíření a modernizace silniční infrastruktury, městské hromadné dopravy ve větších městech a plynofikace měst a obcí.

V rámci této filozofie se jeví jako perspektivní také obory IT, zejména zpracování dat, technické poradenství a dodávky evt. spolupráce formou účasti při výrobě tištěných spojů, elektronických karet, konektorů, cívek, transformátorů a kondenzátorů.

Slibné jsou rovněž investice v klasických strojírenských oborech, např. výroba nástrojů, forem, hydraulických prvků, zařízení pro povrchovou úpravu, laserové řezáky plechů a zařízení pro velké projekty plynárenství a zpracování ropy. Podporovaný a prosazovaný je také obor automobilového průmyslu (pneumatiky, rámy vozidel, části motorů, karoserie).

Přehled projektů, jejichž zahájení nebo pokračování se předpokládá v roce 2012:

- výstavba společenského, komerčního, sportovního a bankovního centra Tuniska - tzv. "malá Dubai" na jižním okraji Tunisu - na ploše 830 ha, nákladem 14 miliard USD
- výstavba Města sportu na ploše 255 ha, investice 5 mld. USD - projekt zastaven
- dokončení mezinárodního letiště v Enfidhe
- výstavba nové rafinérie ve Skhiře
- turisticko-lázeňský komplex na severu země
- rekonstrukce přístavu Enfidha pro lodě s hlubokým ponorem (401,5 mil. USD);
- rozšíření tramvajové sítě v hlavním městě Tunis o nové linky (Manouba - 44,2 mil. USD; El Mourouj - 67,5 mil. USD);
- elektrifikace železniční tratě Tunis - Borj Cédria (151,7 mil. USD);
- posílení přívodního vodovodního potrubí (trojnásobné zvýšení kapacity) mezi městy Sejnane-Joumine-Medjerda (104,39 mil. USD).
- výstavba přehrady Sarrat (67,4 mil. USD)
- výstavba čisticí stanice El Attar (56,2 mil. USD);

- projekt na zvýšení distribuce plynu;
- výstavba nových úseků dálnice, mostů, okresních cest a zemědělských přístupových komunikací;

Přehled projektů, které budou realizovány soukromým společnostmi formou koncesí:

- výstavba terminálu pro námořní lodě v přístavu La Goulette (9,636 mil. USD); délka trvání koncese: 20 roků
- výstavba terminálu pro námořní kontejnerovou přepravu v přístavu Radès (183,8 mil. USD); délka trvání koncese: 30 roků

Privatizační program

Od zahájení privatizačního programu v roce 1987 bylo do současnosti v Tunisku zprivatizováno více než 217 státních podniků. Do státní pokladny privatizace přinesla částku téměř 6 mld. tuniských dinárů (4,9 mld. USD), z toho 2 mld. TND (1,64 mld. USD) byly zahraniční investice. Nejvíce podniků bylo zprivatizováno v sektoru služby (50% z celkového počtu zprivatizovaných podniků), dále následoval průmysl, zemědělství, rybolov a agro-potravinářský průmysl. Finanční sektor a doprava jsou oblasti, kde vláda privatizační proces spíše přibrzdňuje.

Bilance privatizačního procesu

Způsob privatizace / restrukturalizace	Počet společností	% z celku
Úplná privatizace	114	53
Dílčí privatizace	29	13
Kapitálový vstup	10	5
Koncese	5	2
Likvidace	41	19
Ostatní	18	8
Celkem	217	100

Sekretariátem pro privatizaci (při úřadu premiéra) schválen seznam následujících státních podniků určených pro privatizaci:

- Société Nationale de Distribution des Pétrole (SNDP) - prodej ropných produktů - privatizace dokončena
- Société Tunisienne des Industries de Pneumatiques (STIP) - výroba pneumatik - privatizace dokončena
- Société Tunisienne des Industries Automobiles (STIA) - montáž, výroba autobusů a užitkových vozů
- Société Tunisienne d'Assurances et Réassurances (STAR) - privatizace dokončena
- Société Anonyme de Constructions Electromécaniques (SACEM) - výroba transformátorů a elektrických bojlerů
- Société Tunisienne de Sucre (STS) - cukrovary
- Magasine Général - supermarket - privatizace dokončena
- Ateliers Mécaniques du Sahel (AMS) - nerezové výrobky pro kuchyně, ventily

Pozn.: V některých případech byla privatizace již zahájena.

I když tuniská vláda vyvíjí v otázce privatizace zvýšenou aktivitu, je mezinárodními finančními institucemi kritizována za pomalý postup a bylo jí doporučeno zrychlení tempa s odkazem, že tato se musí dotknout zejména strategických sektorů, tzn. především finančního sektoru, dopravy, telekomunikací, ale i sektoru služeb a provozu přístavů.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Dle platných zákonů jsou podmínky pro tuniského i zahraničního investora stejné. Pro vstup zahraničního kapitálu do země poskytuje tuniská vláda některá zvýhodnění, zejména zohledňuje produkci, která je určena ze 60 % a více na export. V těchto případech poskytuje výhody v oblasti daní a celních poplatků.

Mezi největší rizika investování patří nadále neprůhlednost tuniského administrativního aparátu, celního a daňového systému a také jiné než evropské chápání pracovní morálky a v neposlední řadě i to, že tuniské pracovně-právní zákony straní zaměstnancům.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

Vzhledem k sociálním a politickým turbulencím, kterými Tunisko v roce 2011 prošlo a které vyvolalo skutečné personální zemětřesení ve vládní garnituře, lze v současné době jen přibližně odhadovat, do jaké míry země naváže na dosavadní trend anebo do jaké míry se vydá, dosud těžko předvídatelnou cestou.

Zahraniční politika bude motivována bezpečnostní situací, obchodem a investicemi v regionu a především v Libyi.

Tunisko bude udržovat dobré vztahy se sousedními zeměmi a zaujme přiměřený prozápadní postoj. Využije bezpečnost mocenského vlivu Francie a USA. Bude dále konsolidovat dohody o volném obchodu, vytvářet nové a usilovat o získání "statut avancé" ve vztahu k Evropské unii.

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Rok 2011 byl pro Tunisko přelomový. V říjnu 2011 vzešlo z prvních demokratických voleb 217 zástupců Ústavodárného shromáždění z různých politických stran, kteří připraví novou ústavu do konce roku 2012 a vyberou vhodný politický systém země. Volby na základě nově přijaté ústavy by se tak měly uskutečnit nejpozději do června 2012.

Lze očekávat, že v ekonomické sféře bude v roce 2012 pokračovat restrukturalizace tuniské ekonomiky s cílem zvýšit konkurenceschopnost tuniských podniků. Prozatímní vláda prozatím zaujímá k hospodářským reformám opatrný postoj, ale dobře si uvědomuje, že je nejvyšší čas na aplikaci rozvojových plánů v oblasti zaměstnanosti, zejména vysokoškoláků, a životní úrovně. Hospodářského rozvoje by mělo být dosaženo třípilířovým přístupem: exportem, investicemi a konkurenceschopností.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

V říjnu 2005 schválila Rada ministrů zemí EU návrh na vytvoření Pan-euro-středozemní zóny, v níž bude aplikován zákon o kumulaci původu zboží. Podle tohoto zákona vznikla nová zóna volného obchodu mezi EU a 16 obchodními partnery (Alžírsko, Bulharsko, Předjordánsko, pásma Gazy, Egypt, Faerské ostrovy, Island, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Norsko, Rumunsko, Švýcarsko, Sýrie, Tunisko a Turecko) umožňující výrobcům a obchodníkům členských zemí snadnější využívání celních preferencí. Tzv. kumulace původu zboží je instrument, díky němuž daný typ zboží může být vyráběn (nebo získáván) v určitém počtu zemí a jako finální výrobek toto zboží neztrácí preferenční tarif při dovozu do zemí EU. Tento systém je úspěšně aplikován mezi zeměmi EU, zeměmi střední a východní Evropy a od roku 1999 také s Tureckem.

V září 2005 přijal tuniský parlament zákon, podle něhož je nákup, nájem či převod pozemků a prostor v průmyslových a turistických zónách Tuniska osvobozen od tzv. předběžných povolení (autorisations préalables). Tento zákon, který zrušil starý zákon ze 4. června 1957, je jedním z opatření tuniské vlády, kterým země povzbuzuje zahraniční investory ke zvýšení zahraničních investic. Zákon zrušil několik administrativních překážek, kterým do té doby musely zahraniční firmy v Tunisku čelit.

Co se týče legislativních změn v ekonomické oblasti, očekává se korekce stávajících zákonů a předpisů v souvislosti s vytvořením zóny volného obchodu. Jedním z těchto opatření je i celní sazebník platný od 1. ledna 2008. Spolu s ním vstoupila v platnost související opatření, která zjednodušují celní odbavení a snižují dosavadní počet administrativních úkonů. V srpnu 2008 vydalo Ministerstvo obchodu a řemesel vyhlášku, podle níž je od září 2008 plně liberalizován dovoz ječmene a krmného obilí do Tuniska.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Přehled tendrů vypisovaných tuniskými státními institucemi ZÚ Tunis pravidelně vkládá prostřednictvím agentury Czechtrade na internetové stránky www.businessinfo.cz, sekce Tunisko. Rovněž na této stránce jsou aktualizovány ostatní obchodní poptávky.

Vzhledem k ekonomické situaci, ve které se Tunisko nachází, bude zájmem vlády oživit strategické projekty, které by mohly rozhýbat soukolí tuniské ekonomiky. Od pokračování a financování strategických projektů si vláda rovněž slibuje efektivní boj s vysokou nezaměstnaností.

V rámci nového socio-ekonomického plánu vlády premiéra Jebaliho z března 2012 se mluví o projektech:

V oblasti výroby a distribuce pitné vody

- Projekt na vybudování 5 zařízení na odsolování mořské vody s celkovou kapacitou 250 000 m³/den. Hodnota této investice bude činit 180 milionů eur. Zařízení budou umístěna na ostrově Djerba, v Zaaratu a ve Sfaxu;
- Projekt na zvýšení vodních zdrojů a zlepšení distribuční sítě vody pro 120.000 obyvatel; hodnota projektu 18 mil. USD;
- Projekt zlepšení a rozvoje infrastruktury výroby vody pro region velkého Tunisu; hodnota projektu 13 mil. USD.

V oblasti infrastruktury vč. výstavby dálniční sítě

- Projekt modernizace silniční sítě v oblasti Velkého Tunisu a dalších větších měst. Počítá se s celkovými náklady 320 mil. EUR, v jejichž rámci se má stavět také dálnice Sfax - Gabés - Zarga - Bousalem a dokončit letiště Enfidha;
- V rámci budování průmyslového parku Enfidha, což je objemný projekt dynamizující průmyslový rozvoj celého Tuniska, se buduje důležitá infrastruktura (mezinárodní letiště, kde už aktivity započaly, dále námořní přístav pro lodě s větším ponorem a konečně budou do parku patřit také složky zajišťující veškerou logistiku.

V oblasti výroby a distribuce elektřiny a plynu

- Projekt STEG GAZ III, zahrnující expanzi národních sítí dopravy a distribuce plynu. Jedná se o 1400 km plynovodů a 5 nových kompresních stanic. Celkové náklady dosáhnou 300 mil. EUR, EIB poskytne 150 mil. EUR.

Vytvoření sítě specializovaných technologických parků

- Existence plánu na výstavbu jednoho technologického parku ročně.

Realizace dalších velkých, již schválených investičních projektů:

- Výstavba mola a skladovací zóny pro kontejnerovou přepravu v přístavu Radês na celkové ploše 40 ha. Hodnota projektu je 72 mil. USD;
- Výstavba elektrárny o kapacitě 350-500 MW v režimu BOO. Cena projektu odhadována na 250 mil. USD;
- Výstavba čisticí stanice použité vody západně od hlavního města Tunis. Investice odhadována na 155 mil. USD.

V oblasti zemědělství

Řešení problému se zaměstnaností mají usnadnit investice do zemědělství a rozvoj tohoto sektoru. Ten se v Tunisku podílí na tvorbě HDP 10 - 20 %. Zvažují se pilotní projekty zavlažování (např. guvernérát Bizerta, kde se zavlažovací projekt dotkne plochy cca 3 700 ha. Jejich efektivita tím viditelně vzroste.

Tuniské Ministerstvo zemědělství a vodních zdrojů společně s Ministerstvem obchodu a řemesel vydalo 19. srpna 2008 společné tiskové prohlášení, podle něhož je dnem 20. srpna 2008 plně liberalizován dovoz ječmene a krmného obilí do Tuniska. Firmy, zajímající se o tyto dodávky, mohou kontaktovat Úřad pro obilniny (Office des Céréales), kde se seznámí s dovozními podmínkami pro import zmíněných komodit. Adresa Úřadu pro obilniny (Office des Céréales): 30, rue Alain Savary, 1002 – Tunis, Tunisie. Telefon: 00216/71.780.550 Fax: 00216/71.794.152, E-mail: office.cereales@email.ati.tn

Podle **nové vyhlášky**, která vstoupila v platnost v listopadu 2010, je tuniská vláda připravena pronajmout v 1. etapě 9,641 hektarů zemědělské půdy zahraničním investorům. Toto opatření má podle agentury pro podporu zemědělských investic (APIA) přispět ke zvýšení zemědělské produkce a vývozu zemědělských produktů, zejména do zemí EU. Očekává se, že výběr investorů bude prováděn formou výběrových řízení.